

શ્રો

દેવ

તી-પુ

શ્રીમંતાઈની ધુંધમાં ભરેલાં ઉતાવળાં
પગલાનું પરીણામ દર્શાવતી
ઘડાલાયક વાર્તા.

પ્રગટ કર્તા:—

રતનલાલ એફ. અમીરીઆ.

કે. “વાર્તા વિભાગ” ફેવરીટ, હાઈવેડ માર્કેટ મુંબઈ.

વાર્તા વિભાગ પુસ્તક ૮૮ મું.

.....

મોંઘવારીમાં ચોખખા માલનું સસતું સેલ.

તાજે માલ રતલના રૂ. આ. પે.

ખદામ	૦-૧૪-૦
કીસમીસ	૦-૫-૦
પસ્તા	૧-૨-૦
ચારોલી	૦-૧-૦
મલીદા ખાંડ	૦-૩-૦

તાજે માલ રતલના, રૂ. આ. પે.

ગોલાખ પેટ	૦-૧૨-૦
ગોલાખ સસતી	૦-૬-૦
મોડું તેલ ખાટલી	૦-૫-૦
વનસ્પતી દીન (૪૦ રતલી)	૬-૪-૦
,, (૧૦ ,,)	૩-૨-૦
,, (૫ ,,)	૧-૧૧-૦
,, (૨ ,,)	૦-૧૨-૦
નરું ઘી રતલના	૧-૦-૦
સુખડ પેરીયાં	૦-૧૨-૦
,, તાજે	૦-૫-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

। ગુજરાતી કોર્પોરેટ વિભાગ ।

અનુક્રમાંક ૨૨૨૩૫ નિમ્ન ૦-૨-૦.

ગ્રંથનામ પદ્માવતી રતલના

લગત ૬ : ૩

કશર	૩-૧૨-૦
ખમફળ દમન	૦-૨-૬
રવો પેકેટ રતલી	૦-૧-૬
મેદો	૦-૧-૬
સેવ	૦-૪-૬
સેવ છુટી	૦-૩-૦
ગોલાખ ખાટલી	૧-૦-૦

અચારીઆ મુંબઈ-કાશરડ માર-
ફટમાં પાચ દુકાના ધરાવે છે અને
દરેક કામના આહવાને પુર સંતોષ
આપે છે. (ગુરત ખરીદો, જાપેલા
બાવમાં ફેરફાર થવા સંભવ છે.)
તા. ૧-૬-૪૦

પણોતી પુતલી!

શ્રીમંતાઈની ધુંધમાં ભરેલાં ઉતાવળાં પગલાનું પરીણામ
દર્શાવતી ઘડાલાયક વાર્તા

લખનાર:—B. L. M. (જમશેદપુર)

“વાર્તાવિભાગ,” કે. કાફરડ મારકેટ અંદર; મુંબઈ, ૧.

પ્રકરણ—૧ લું.

ઝૂકટોળર મહીનાની તે એક અતી ખુશનુમાં સાંજ હતી. માહીમનાં કીનારા ઉપર સમુદ્રની સપાટીને અડીને આવતી પવનની ઠંડી લેહકી એટલી તો તરોતાજગી ભરી લાગતી હતી કે ત્યાંની રેતીનાં કીનારા ઉપર સહેલ કરનારાઓનાં ચહેરા બે વડી, આ ખુશનુમાં દેખાવથી ખીલી રહ્યા હતા. સૂર્યનારાયણ અસ્તો તુરતનોજ અસ્ત પાંખી ચુક્યો હતો અને તેજ સમયે એક હેતરવું અને સોહામણું જોડું, તે રેતીનાં કીનારા ઉપરથી બહુજ ધીમાં ધીમાં કદમે પસાર થતું જોવામાં આવતું હતું. વળી તેઓથી થોડેક પછવાડેથી કોઈ ઘાટણ જેવી બાઈ આસરે ચારેક વરસનાં બાબાની પાંખડી પકડી તેઓનીજ પાછળ પાછળ ધીમે ધીમે તેને વાતો કરાવતી ચાલતી હતી. અને ત્યારે આ મનમોહન મુખડાનો બાબો પણ જાણે તેઓનોજ હોય એમ સાફ માલમ પડતું હતું.

“આજે એટલું સરસ લાગેછ કે ઘેરે જાણે જવાજ ગમતું નથી.” એહેરાંગ, કે જે પેલા જવાનનું નામ હતું તેને કહ્યું.

“હા. આપણે એક લાંબો વોક લઈ લઈએ ને પછીજ ઘેર તરફ વલશું.” શીરીને માને તેની મોહરદારે મુગવ્યું. તેવામાંજ આ બન્નેની નજર,

તેઓની ખરાબર સંમેધીજ ખસારાજાં હોડી આવતી એક નાની બાળકી તરફ પડી. તે નાનું લુલકું દોડતું દોડતું આવીને આબાદ બેહેરાંમ દાવરનાં પગો સાથ અથડી ઉભું રહી ગયું, આ નાની બુચી, એટલી તે હદ-ખહાર સોહાંમણી હતી કે તુરતજ શીરીને પોતાનાં હાથોમાં હંચકી લઈ તેને બચાબચ કાસીઓ કરવા માંડી. આ બાળકનાં અંગ ઉપર લાલ રેશમી ઝબલું, માંથે તેટલીજ સુંદર કસબી કાનખાખની ટોપી, અને પગોમાં સુફેદ નાનાં શુઝ હતાં. તેના જુરા અને લાંબા વાળ એટલા સફાઈથી ઓરેલા હતા કે તેણી જાણે કાંઈ એકાદ પરોયોનાં માળામાંથીજ સીધી ઉતરી આવી હોય.

“મરે રે, આમ કાણનું બેખી છે, કેટલું સોહાંમણું છે ? આણુઆણુ એનાં સાથવાલાઓ તે કાંઈ દેખાતા બી નથી. કાણનું બીચારાનું લુલું તે નહી પડ્યું હોય, બેહેરાંમ ?” શીરીને તાણુબ થતા પુછ્યું.”

“ખચીતજ, કાંઈ બીચારું લુલુંજ પડેલું લાગેછ. બુચીમાય, તારા બાવા કાંઈ છે ?” બેહેરાંમે પુછ્યું.

“બાવા ઘેત્રે ચે.” પેલી બાળકીએ પોતાની મીઠી તોતડી બોલીમાં જવાબ કર્યો.

“તારું ઘેર કાંઈ છે માય ?”

“તાં, તાં, તાં. ઘેલ ચે.” પોતાની નાની આંગળીઓ બે ત્રણ દીશાઓ તરફ ફેરવી દઈ પેલી નાની બુચીએ જણાવ્યું.

“તારું નામ શું બુચીમાય ?”

“ચુન્નું નામ ચે.”

“ઓઅ, ચુન્નું નામ ?” શીરીને તેનો પડઘો કર્યો.

વાર ચુન્નું, તારા માય કાંઈ છે, માય ?”

“માંયધી તો મલી ગીયાં.”

“અરે મરે રે નહી. બીચારી કેહેછ કે માય તો મરી ગીયાંછ.” ધણી દીલગીર થતાં શીરીને જણાવ્યું.

“બેહેરાંમ, આપણે હવે શું કરશું ? આપણે હવે કાણને શોધવા જઈએ ? જોવની, તમેજ એખલા જરા આગલ ચાલી જાનાના, એના સાથવાલા કાંઈ દેખાયછ વાર ?” શીરીને દાવરે સુચવ્યું, અને ત્યારે જે દીશાએથી આ બાળકી તેઓ આગલ દોડી આવી હતી તેજ તરફ બેહેરાંમે ઉતાવળે ઉતાવળે પગલાં ભર્યાં અને અહીં તંહી પોતાની નજર દોડાવતા તે ધણેજ લાંબે તુલીક નીકલી ગયો હતો, અને ત્યાંથી વળી તેને પાછો ફરતાં પશુ શીરીને આબાદ જોષ લીધો.

“શીરીન, ત્યાં તો કોઈ કાળું ચલ્યું બી નથી. હવે આપણે શું કર્યું ? બીયારાં આય બચ્યાંને આપણે એકલું બી તે કેમ અને કોણ પર છોડી બંધાયે ? એમ કર ! તું એને લઈને ઘેરેજ ચાલ, જે બને તે ખરી. આપણે ઘેરેજ એને લઈ બંધએ, હવે દીવા બતી બી થવા આમાછ સહવાર સુધીમાં અમર જે કોઈ એની તલાશ કરવા નહીજ આવ્યું તો પછી આપણે પોલીસમાં ખબર આપશું, અને અગત્ય પડશે તો પેપરોમાં પણ જાહેર કરી નાંખશું. બીજું શું કર્યું ?” બેઠેરાંમે જણાવ્યું. અને ત્યારે ન છુટકે શીરીન દાવરે પેલી બુચીને ધણીજ પ્યારથી પોતાની કેડ પર ઉંચકી લીધી અને સર્વેએ ત્યાંથી ધર તરફ ચાલુ થકયું.

ધરે જતાંની સાથેજ આ નાની નવી બાળકી નાના જાંગીર બાબા સાથે ખુશાલ જીવે રમવા મંડી ગઈ અને જાણે કે પોતાનુંજ ધર હોય તેમ બધાંએ સાથ નહી ધરેલી હળીમળી પણ ગઈ. તેને નવું નવું અને અંજાણું તો જાણે કશું લાગ્યુંજ નહી. ન તો તેને પોતાના મા-બાપને યાદ કર્યાં કે ન તો તેનાં પોતાને ધર લઈ જવાની તે અડ લઈ બેઠી.

આ બધાં દાવરવાલાઓએ આ બુચીનાં કોઈ વાલીઓ હોય તેને માટે તે પછીથી ઘણી ઘણી તલાશ કરી, પણ સધલું જાણે બર્થ ગયું. કહોની કે આ બધાં માંડીએયરે તેને માટે પોતાનું બનવું કરવાને કશુંજ બાકી રાખ્યું નહી, પણ આ બીયારી બાળકીનું કોઈખી ઘેરી ઘણી નીકળી આવ્યું નહી. અને જેમ જેમ દીવસો વહેતા ગયા તેમ તેમ વળી આ પટ-પટખોરી બુચીને વહાલો પડોશ તેઓને એટલો તો ધારો પડી ગયો કે એક બારગી તેઓને અમર જે હવે પાછળથી બી કોઈ તેની માંગણી કરતું નીકળી પણ આવે તો તેઓને છોડવા નહી ગમે.

પોતાનાં બાબા જાંગીરની ઉંમર હાલમાં જ્યારે ચાર વરસની હતી ત્યારે આ નવી બેબી તેનાંથી કદાચ થોડીકજ નાની હોય તેમ તેઓને હવે લાગતું થયું હતું. તેઓએ તેનું નામ સુન્નુંજ રહેવા દીધું હતું. આ બાળ-કનાં તરેહવાર જાતનાં કપડાં ચપડાં અને બીજી દરેક જોઈતી વસ્તુઓ નવેસરથીજ તેઓ વસાવી તૈયાર કરી પડી હતી. પહેલે દીવસે જે જે કપડાં ચપડાં તેણીનાં આંગ ઉપર હતાં તે સઘળાં એમનાં એમ એક જુદીજ કપાટમાં સાચવી રાખ્યાં હતાં, કે હવે પછી કદાચને તેનું કામ પડી પણ આવે. નાની સુન્નું આ બેઠેરાંમ અને શીરીનને પપા-મમાના નામથીજ બોલાવતી આવતી હતી.

પ્રકરણ—૨ જી.

બોલ બોલતાંમાં ખાસો પાંચ વરસનો ગાળો પસાર થઈ જવા પામ્યો. આ અરસામાં નાની સુન્નુંની તલાશ કરતું અને તેણી માટે પુછપરછ કરતું કોઈ પણ મુંવું-જવતું નીકળી આવ્યું હતું નહીં. હવે તેણીની ઉંમર સાત આઠ વરસની થવા આવી હતી જ્યારે નાનો જાંગીર નવ સાલનો થયો હતો. આ સુન્નું દેખાવમાં ઘણીજ સોહામણી ઉછરી આવી હતી. એક નાંજીક ખીલતી ગોલાખની કળી જેવી સુંદર, સાચુ-સલુકની, અને શીખવા બણવામાં પણ એકઠીજ નીકળી હતી. આ જન્ને માંટી-ઝેરનો આ સોહામણી સુંદરી ઉપર મહુજ જીવ પ્રાણ હતો અને પોતાનાં પેટનાં એક બચ્ચાં કરતાં પણ આલેજ દરજ્જે તેઓ તેણીને ચાહતાં થયા હતાં. જાંગીર અને સુન્નુંને એકજ રકુલમાં મુકવામાં આવ્યાં હતાં.

આ બેઠરાંમ દાવરની કોઈ નોકરી ચાકરી હતી નહીં. તેનાં પોતાનાંજ બાપદાદાઓની એસતેટો એટલી ખીશ્યાર હતી કે તેને કોઈની નોકરી કરવાની અમત પણ ન હતી. મહીને દીવસે ખાસા તણથી ચાર હજાર રૂપયા તેને આ એસટેટોમાંથીજ ધરમેઠાં ઉપજતા હતા. તે પોતાની કાકાની દીકરી શીરીન સાથે ગોઠવાઈ ગયો હતો. માહીમ ખાતે આવેલા પોતાનાંજ એક આલીશાંન અને એક ગંજવર બાગ-બગીચા સાથના મકાનમાં ઘણાંજ સુખ-ચેનથી આ પ્રેમાળ જોડું પોતાના એક પુરા દીકરા જાંગીર સાથે રહેતું હતું. તેઓ સુખવાસી તો હતાંજ, પણ જ્યારથી આ નાની સુન્નું પછોતું પગલું તેઓનાં ઘરમાં ન ધારેલું દાખલ થયું ત્યા પછીથી તો તેઓનું મકાન ચારખી જાણે જરતીજ વાજતું-ગાજતું થઈ રહ્યું અને હવે ત્યારે આ જન્ને ઉધરતાં બાળકોની 'નવજોત' કીચા કરી નાંખવાને તેઓ ધામ-ધુમમાં મડ્યાં.

એતેદાક એવો બની ગયો કે જે નાની કબાટમાં સુન્નુંનાં કપડાં-ચપડાં રહેતાં હતાં તેની અંદર ખીજાં નવાં કપડાંઓનો ઉમેરો કરવા જતાં શીરીને તે કબાટ માંહેથી કપડાંની એક ગાંસડી બહાર ખેંચી કાઢી, આ તેજ કપડાંની ગાંસડી હતી કે જે માંહે સુન્નું તેઓને પહેલ વહેલની વરસોની વાત ઉપર માહીમનાં દર્યા કીનારે મળી આવી હતી અને તે દીવસે જે કપડાં આ બાળકનાં અંગ ઉપર હતાં તેનુંજ આ નાનું જાંડલ હતું. એક વાર ફરીથી તે કપડાંઓને જોઈ લેવાં અને તે દીવસની

વહાલી માદ પાછી તાજ કરવા શીરીને તે માંસડીને પાંચ વરસે આજેજ પાછી પહેલ વહેલી ખોલી જોઈ, તે માંહેનું બીજું બધું તો જેમનું તેમ સલામત હતું પણ પેલી નાંતી કાનખાખતી કસબી ટોપી ઉપરનો કસબ કાઈ કાઈ ઠેકાણેથી ચુંથાકને ઉખડી જઈ તેનું અસ્તર બહાર નીકળી આવેલું જણાયું. ત્યારે પાછું તેની જગ્યા ઉપર તેને ગોઠવી અને સીવી લેવાની મતલબથી શીરીને તે અસ્તર માહેલા જુનાં દોરા કાતરે કાપી કાઢ્યા અને તેમ કરવા જતાં તેણીની ભારે અચરતી વચ્ચે અંદરથી બંધ કરેલું એક લાલ કવર તેના હાથમાં સરી પડ્યું ! ઘણીજ સંભાળથી તે બંધ કરેલાં કવરને ઉખેડતાં બહુજ બારીક અક્ષરે લખાયેલું એક કાગળ નીકળી આવ્યું. શીરીન દાવરે પોતાની ઘાટઘાટ થતી છાતી સાથે તેને નીચે પ્રમાણે વાંચ્યું.—

મેહરમાંન વાંચનાર,

આજે નહીં ને વરસો પછી બી આ કાગળ તમને મલે તેની અગાઉ તો હું પેલી જોડાનમાં પુગી પણ ગયેલા હોઈશ. આ ગરીબ બચ્ચું મારું પોતાનું છે અને એનું નામ સુન્નું છે. ઘણાંજ કમનસીબ સંતોગો વચ્ચે મારી ઘણીઆણી અમે બાપ-દીકરીને ટવળતાં મુકી ગુજર પામી છે. મારી રાંધ મેહરદાર એક માલેતુબરનીજ એકની એક પુરી દીકરી હતી. અમારી કમનસીબ સરજતમાં સાથે જોડાવાનું હશે કે કમ તે એક દીવસે છુપાછુપ અગીઆરીમાં જઈ અમે પરણી આવ્યાં અને જેવી તેની ખબર તેના શ્રીમંત બાપને પડી કે બીચારીને સદાને માટે આવાર નીવાર કરી દીધી. તે એટલે સુંધી કે જ્યારે આ મારી બહી પરણેતર ગુજરી ગઈ ત્યારે છેલ્લી ધડાએ તેનું મોં જોવા વટીક આ તેનો બાપ જેવો બાપ આવ્યો નહીં. આ મારી સુન્નુંનો મમાવો એટલો તો ભંભ ફાટેલ પુરવાર થયો કે પોતાની દીકરીની દીકરીને વટીક કોઈ દીવસે જોવા અને મલવા બોલાવવાની પરવા વટીક કીધી નહીં. આ મારો સસરો હીરાનો મોટા વેપારી હતો. મારી સુન્નુંની પટની પહેલી વરસગાંઠને દીવસે મારી સાસુએ મારા સસરાથી અલકશે પોતાની દીકરીને પંદરથી વીસ હીસઓ ભેટ કીધા હતા પણ અફસોસની વાત છે કે તે પછી મારી સાસુ જીવવા પામી નહીં અને પોતાની માતાની છુંપી મદદથી ખોલી બેસવાથી મારી ઘણીઆણી પણ બીચારી તેને સુખેથી વાપરવા પામી નહીં. પોતે મરતી વખતે મને કહ્યું કે આ કીમતી હીરાઓ મારે વેચી નાંખવા અને મારે સુખચેનથીજ રહેવું. પણ મને હવે દુન્યા અકારી લાગી મારું વુંદેલું

અમર તેમ કરવાને ચાહ્યું નહીં અને કંઈખી કરીને મેં મારી આ કંઠાલ
જાંઘીનો ભેમ બને તેમ જલદીથી અંત લાવી નાંખવાનો નક્કીજ વીચાર
કર્યો. પણ તેમ કરવા અગાઉ આ મારા વહાલાં બન્ધ્યાને કોઈ સલામત
હાથોમાં સોંપવાનો મેં પાકો મનસુખો કર્યો. મારા કદરવંતા શાસુને મારી
ધણીઆણી બન્ને તેા આ દુન્યાથી ચાલી ગયાં અને બીજાં સર્ગાં વહા-
લાંઓનો વીચાર કર્યો પણ મારા ધ્યાનમાં કોઈ મને તેવા લાયક લાગ્યા
નહીં. મેં તમે જલ્દી ધણી-ધણીઆણીને માહીમનાં દરયા કીનારે રોજ સાંજે
ફરતાં જોઈ લીધાં, અને કોઈ યુક્તીથી તમે નેક નાંખોનાં મેં નાંમ નીશાંન
મેળવ્યાં, અને તમારાથી વધુ સરસ અને લાયક કોઈ મારા ધ્યાનમાં
આવ્યું નહીં, આવેા મારો છેવટનો મનસુખો કરી હું પોતે રોજ રોજ
કર્યા કીનારે મારી સુન્નુને લઈ આવતો યયા અને તમે મેહરબાનો તરફ
જવાને તેને દુરથીજ રોજ લલચાવા લાગ્યો, આ મારું લોણું અને નીદોષ
બન્ધ્યું પણ તમારા તરફ દોડી આવવાને ધણુંજ આતુર જણાવું હતું,
પણ જાણી પુછને હું તેને વધુજ લલચાવાની મતલબથી રોડી રાખતો
હતો. જ્યારે મારી પુરેપુરી ખાત્રી થઈ ચુકી કે અમર જો હું આય
બન્ધ્યાને એકલી છોડી દશ તો જરૂરજ તમે મેહરબાનો પાસેજ જરૂર
દોડી આવશે, ત્યારે રાતોરાત આ કાજજ લખી નાંખી તેની ટોપીમાં બંધ
કર્યું કે પાંચ દીવસે તે તમારા હાથમાં આવશેજ અને ત્યારેજ બધી
વીચતો તમને માલમ પડશે. મારા આ વહાલા એક પુરા અને બીયારા
માથ વજરનાં બન્ધ્યાને હમેશને માટે છોડી દેતા મારા મનની હાલત
કેવી હશે તેનો ખ્યાલ તમે મેહરબાનોએજ કરી લેવો. પણ મને ધીરજ
એકલીજ હતી કે હવે આ દુઝાખાજ દુન્યામાં હું થોડાજ વખતનો પરોણો
હઉં અને આ લખ્યા પછી આપઘત કરીને મારા દુખનો છેડો લાઉં છું
એની ટોપીમાં તમે જલ્દા મેહરબાનોને કીમતી હીરાઓ મળી આવશે
તેનો કપ્યાગ કેમ કરવો તે હું તમારીજ મુનશક્તી ઉપર છોડું છું આ
કાજજ સાથ એના માયની છબી છે તે એના ગળામાં તમારી ખુશી
પડે ત્યારે પેહરાવળે. આટલી મારી છેલ્લી અરજ સ્વીકારજ, પરવરદીમાર
તમારું લહું કરે. તમે આય મારા બન્ધ્યાનાં નીજેહબાન થજે, તમે એના
મા-બાપ થજે.

લી૦ હીકરી સુન્નુનો કમનસીબ અને દુઃખી બાપ,
રોહરીયાર માંજી.

પ્રકરણ—૩ જી.

આ તે કમનસીમ કાગળ હતું. અને તે લખતારનાં બેજાની અસ્થીર અને ઉશ્કેરાયલી હાલત વચ્ચેજ લખાયલું હોય તેમ સાફ માલમ પડી આવતું હતું. શીરીન દાવરે તેને એક વાર નહી, બે વાર નહી, પણ અનેક વાર વાંચી વાંચીને ઘણાંજ દુઃખી જીગરથી પોતાના મનમાં ઠસાવ્યું. અતી ઘણાં બેચેન દીલથી અને ધ્રુજ જતા હાથોએ તેણીએ પેલી કસખી કીન-ખાખની ટોપીની ઉપરની કીનારી ઘણીજ સંભાળથી કાપી કાઢી અને ઘણી ઘણી અજબખી વચ્ચે તેણીએ તપાસ્યું કે ચકચકીત કરતા ઘણાંજ આખદાર એકવીસ હીરાઓ ખડુજ સંભાળથી અને કાઢીને પણ માલમ પડી નહી આવે તેમ તે ટોપીના તાળકની જોળ ફરતી કીનારી સાથ સીવી લીધા હતા તે કામજની અંદરથી મલી આવેલી નાની છખીને ખુજ ધારી ધારીને જોતાં શીરીન દાવરને સાફ માલમ પડી આવ્યું કે તે મહિલો ચહેરો આખાદ જાણે નાની સુન્નુંનેજ મળતો આવતો હતો. તે કાઢ દેખાઈતીજ અતી ખુજસુરત અમલા હતી. ટોપીની બીતરથી નીકળી આવેલા એકવીસ હીરાઓને ઘણાંજ સંભાળથી એક કામજમાં પાછા વીંટાળી લઈ પેલા લખાઈ આવેલાં કાગળની સાથેજ પોતાની તીજેરીના ચોરખાનામાં શીરીને સાચવી રાખ્યાં.

તેણીને હવેજ માલમ પડી આવ્યું કે આ નાની જુલકી સુન્નું તે લોકોને કાંઈ ખીયારી ચોખી માંથે નહી પડી હતી પણ સાથે નાની જેવી દોલત લઈનેજ આવી હતી. ત્યારે હવે સર્વે ચીજો તેણી વગેસગે કરી લઈ શીરીને પોતાના ખાવોંદ બેહરાંમ આગળ સર્વે બનેલી હકીકત વીસ્તારથી જણાવી. એ ખીયારા કમનસીમ ખાપે જરાક વધુ ખુલાસેવાર લખ્યું નથી. સુન્નુંના માંચનું નામ તો એ ખીયારો જણાવતો ખી નથી. ગરીબ ખીયારો.” પેલું કાગળ વાંચી બેહરાંમે પોતાનું મત દરસાવ્યું.

“પણ એના ખાપે તો છેલ્લે પાટલેજ બેસીને રાતોરાત ઉશ્કેરાયલી હાલતમાં આપધાત કીધો હોશે, તે ખીયારો બધો ખુલાશે તે ક્યાંથીજ લખવા બેસે ? મરનારનો સસરો ખી કાંઈ જારે બેજાં દાટેલ માલમ પરેજ. જોની પોતાની દીકરીનું મુંવે મોંઢકું પણ જોવા નહી ગીયો. હું જુલતો નહી હોઉં તો હીરાનો આખ મોટો વેપારી કાલાજા તરફ ઘણાંજ દોરદમાંમ અને લપકાથીજ રહેજ. હે તો પોતે એખલો પણ બે-તણ તો મોટરો છે

અને એનો 'ચેહલ-મીનાર' ખી તેવોજ રાજ્યકદાર છે. મેં સમજ્યુંજ કે એનું નામ અરદેશર હોડ' છે. જે હોય તો એજ આપરી સુન્નુનો મમાવો હોય. એકે વચમાં થોડાક દીવસો પસાર થઈ જવા બાદ આ દાવરવાલાઓએ, જાંગીર તથા સુન્નુની નવજોત ધણી ધામધુમથીજ કરી નાંખી આ શુભ કામ પાર ઉતાર્યું.

પ્રકરણ—૪ થું.

પંદર વરસનો એક લંબાણુ માળો પસાર થઈ ગયો.

સુન્નું હવે સાડીમાં એટલી તો આંખ ને હંકક વળે તેટલી દીલપત્રીર લાગતી હતી કે રસ્તે ચાલતાં કાંઈનું પણ ધ્યાન ખેંચાયા વીના રહે નહી. આ ચેહરેનમુન છોકરીનો ઘાટધતમ ઘડવામાં તે મહાનાંમી સાહેબે રહેજ પણ કસર જણે રાખી હતી નહી. આરસપહાણનાં પથરમાંથી કોતરી કાઢી હોય તેવીજ નકરી જાણે એક સોહામણી અને આંખે ઉડી વળગે તેવીજ તેણી જણે પણોતી પુટલી લાગતી હતી. શીખવા બણવામાં પણ તેણી તેટલીજ આલે દરજ્જેની નીકલી આવી હતી, આ બન્ને જાંગીર તથા સુન્નુંએ ખી. એ. ની પરીક્ષા પસાર કરી ત્યારે જાંગીર એકે પાછલા વર્ગમાં પાસ થયો હતો ત્યારે આ સુન્નું પહેલા વર્ગમાં પસાર થઈ સેનાનાં કેટલા મેડલો અને રોકડ ધનાંમે જીતી લાવી હતી. જાંગીર પણ હવે ઉછરી આવીને નાનો જેવો એક માટીડો થયો હતો. તે પણ દેખાવે બહુજ સોહામણોં, ઠસાખાજ, અને ઘણાંજ તંદુરસ્ત બાંધાનો ઉધરી આવ્યો હતો. આ બન્ને એકમેક સાથે બહુજ સલાહ સંપથીજ વસ્તતા આવ્યા હતા અને એકને ખીજ વગર સેહજે પણ ચાલતુ હતુ નહી. આજની ઘડી સુધી લોકો તેઓને બાઈ-બેનજ છે એમજ સમજતા આવ્યા હતા.

સુન્નું માટેનો ભેદ ભરમ જે આજ વરસો સુધીનો આ બલા દાવર-વાલાઓએ પોતાની છાતીનાં છુપાવી અને સાચવી રાખ્યો હતો તે દેવયોગે એક દીવસ આપસી મેળે એક અદ્દરમાંથીજ ખુલ્લો થઈ જવા પામ્યો. બનાવ એવો બન્યો કે એક દોષ ધણાંજ મોટે ખાંચરેનાં કુટુંબ તરફથી આ દાવર ફેમીલીને લગનનું ઇજન આવ્યું અને તેથી તેઓના મોટા નામ પ્રમાણે શીરીનખાઈએ તે પરણતી કન્યા માટે એક ધણીજ મોંઘી કોમતનો સેનાનો હીરાજડીત બ્રેચ તૈયાર કરી રાખ્યો હતો, આ પરણતી કન્યાના

કુટુંબીઓ સાથે આ દાવરવાલાઓને જાણે ધરવટ જેવું જ હતું અને તેથી તે સાબ-વારીનાં શુભ દિવસે તેઓ આજીવંત જાગમાં સાંજના ચાર વાગતેથી જ પહોંચી ગયાં. પણ છોકરીવાલાંઓ તરફના ઝોટલાપર પગ મુકતાની સાથે જ શીરીનખાઇને એકાએક યાદ આવી ગયું કે પેલી પરણતી કન્યા માટે તેમાર રાખેલી કૌમતી ભેટ તેઓ પોતાને જંગલેજ ભુલી આવ્યાં હતાં.

“અરે છોકરાંઓ, જરા આપણે જંગલે જલ્દી પાછા દોડી જાઓ તો, જેવની તીજેરીની અંદર એક નાનો મખમલનો બોક્સ હું ભુલી આવી છું; તેની ઉપર મેં નામનું લેખલ પણ મારેલું છે તે જરા લઇ આવોની.” શીરીનખાઇએ પોતાના છોકરાંઓને જણાવ્યું. અને ત્યારે ચાલતી મોટરે જાંગીર અને સુન્નું અને સાથે જ પોતાના મકાન તરફ ઉપડી ગયાં. પણ જેવા આ જાને જવાંનેાએ પોતાની સીડી ઉપર પગ મેલ્યો તેવો જ તેઓના જંગલના જુના રખેવાલ માતાદીને તેઓ આગળ આવી એક લાંબુ પર-ખીડું જાંગીરનાં હાથમાં મુકી દીધું અને જણાવ્યું કે હમણાં જ કોઈ પારસી સાહેબ આપી ગયાછ. અને તેનો જવાબ પાછો આવતી કાલે લેવા તેવજ કોઈ પાછા આવનાર હતા.

“જાની સુન્નું, તું જ જરા તીજેરીમાંથી પેલો બોક્સ શોધી લાવની તેટલાં હું આપ કાગળ પત્ર જરા ઉપર ટપકેથી જોઈ લેઈ જ.” જાંગીરે ત્યાંના વરંડા ઉપર જ એક પુરશી ઉપર ગોઠવાઈ જતાં સુન્નુંને ફરમાવ્યું, અને ત્યારે લાગલી કે તીજેરીની ચાવી લઇ સુન્નું તે તીજેરીવાલા ઓર-ડામાં ઉલટમંદ દોડી પહોંચી. આ તીજેરી તેણીએ અનેકવાર કંઈને કંઈ મુકવા કરવા ખોલી તો હતી જ. પહેલાં તો નજરની સામે તેણીને કશો જ એવો મખમલનો બોક્સ માલમ પડી આવ્યો નહી ત્યારે ન છુટકે ત્યાંનું ચોર ખાનું તેણે ખોલી જોયું અને પેલી ભેટ આપવા માટેની વસ્તુ ત્યાં પડેલી તેણીએ જોઈ લીધી. ઝટ કરતો કે સુન્નુંએ પેલો મખમલનો બોક્સ ઉપાડી લીધો પણ તેની સાથે સાથે જ એક કાગળ પણ બહાર ખેંચાઈ આવ્યું અને જાણે કે સુન્નુંને વાંચવા જ માટે હોય તેમ તે ખુલ્લું થઈ જમીન ઉપર પડી ગયું. આ ગરીબ બોળા ખાળાને તે કાગળ વાંચી જેવાની જરાકખી મનછા તો હતી જ નહી, પણ સંભાળથી તેની પાછી ધડી કરતાં જે ત્રણ ઠેકાંણે ‘સુન્નું’ કરીને પોતાનું જ નામ સાફ સાફ તેણીએ વાંચી લીધું અને ત્યારે વધતી જતી ઇતેજરીથી તેણીએ તે કાગળ ઝપા-ટામાં આપું વાંચી પુરું કર્યું. અને વળી તે કાગળમાં જણાવ્યા પ્રમાણે

પોતાની મરદમ માતાની છપી પણ ધણાજ ધણાજ ખાનથી તપાસી લીધી. આખેદુખ પોતાનોજ ચક્રેરો જોઈ લેતા જાણે તેણી વધતીજ ખાતરી થમલી તે કાગજને મુકાબલે સુનુએ જોઈ લીધી. વળી અધુરામાં પુરી મોહોકાંણુ તો એ હતી કે પેલી કસખી કીનખાખની ટોપી પણ ત્યાનાજ ચોર વકોરામાં હતી.

ત્યારે હવેજ-આજેજ-અને હમણાજ કોઈએક અકરમાતથીજ પોતાને લગતી તમામ વીગતો તેણી જાણવા પામી હતી. આ શું ત્યારે બનવા જોગ હતું ? શું ત્યારે તેણીના મા-માપ કોઈ ખીજ જુદાજ હતાં ? કે જેનો સંસારો વટીક આજની ધડી સુધી તેણીએ કદી જાણ્યોજ ન હતો ? આ બધા દાવરવાલાઓ ત્યારે શું તેણીના પોતાના મા-માપ ન હતા ? આવા આવા કાંઈ સેંકડો અને હજારો વીચારો તેણીના મગજમાં આવ્યા અને ગયા.

“લે ચાલની સુનુ, આપુને લેટ થશે જો પેત્રો મખમલનો બોક્સ મલ્યો કે ?” તેણી વીચારના વમળમાં વીટલાઈ ગઈ હતી તેવામાંજ જાંગીરે ત્યાં આવી ભાગતા પુછ્યું.

સ્ત્રીઓનાં દરેક જાતનાં દર્દો માટે જગમશહુર
સર્વોત્તમ શક્તિવર્ધક દવા

મહિલા જીવન

વધારે પડતો કે અનિયમિત અટકાવ, પ્રદર, લોહીવા, રૂઘદોષ, શરીરનું ધોવાવું, પેદુમાં થતો દુઃખાવો, કમરમાં થતી ફાટ, છાતીમાં ગભરામણ થવી, જીવ બળ્યા કરવો, બેચેની, ઝીણું તાવ, અશક્તિ, હીસ્ટીરીયા, જ્ઞાનતંતુઓની નબળાઈ, ગાળો ચઢવો, માથું કાપમ દુખ્યા કરવું, હાંફ ચઢવી, અન્ન પર અરૂચી, ઉલ્ટી, ખાંસી, રતવા, ઝડાની કમજોશ, મર્મીધાનમાં વિઘ્ન ઈ. દરદો માટે અકસીર પુરવાર થયેલ છે. સુવાવડ પહેલાં યા સુવાવડ પછી યા સુવારોમમાં આપવાથી શરીર તંદુરસ્ત અને રૂઘ પુષ્ટ બને છે. કો. રા. ૨), ત્રણ સીસીના રા. પા. ૮. ખ. જુદું. રજી. ટ્રેડમાર્ક 'જેનસ' નં. ૩૦૨, દરેક શહેરમાં જાણીતા દવાવાળાને ત્યાં મળે છે.

બનાવનાર:—જે. એન. સેઠના. નહિઆદ.

હિંદુસ્તાનના સોલ એજન્ટ:—ચીમનલાલ પો. શાહ.

ગોવિંદ બીહારી, પ્રિન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ ૨.

“હા, ચાલો જાંગીર. બોક્સ તો મહી ખી આયોછ. આપણે હવે જલદી ચાલી જઇયે. ખીયારા માયજી વાટ જોતા હોસે.”

સુન્નુંએ જણાવ્યું અને ત્યારે તુરતજ તેઓ પાછા આલબેસ જામ જવાને ઉપડી ગયા. ત્યાંના લગન જો કે ધામધુમનાંજ હતા પણ સુન્નુંનું ધ્યાન તેના ઠેકાણાં ઉપર ક્યાંથીજ હોય? તેણીને કાંઈ જેવો જોઇયે તેવો ઉત્સાહ આ શુભ સાજવારીમાં લાગ્યો હતોજ નહી. જેમ જેમ તેણી લાંબો વીચાર કરતી ગઈ તેમ તેમ હવે તેણીના મનમાં પાકે પાયે એમજ ઉતરતું જતું હતું કે તે પોતે આ દાવરવાલાઓની દીકરી હતીજ નહી. અને ત્યારે કુદરતી રીતેજ જેમ બનવું જોઇયે તેમ આ મનમોહક બાળા પોતાના ખરાં મા-બાપને લગતું જાણવા અને તેઓને લગતી માહિતી કરવા જાસ્તીજ જાણે તલખગાર થઇ.

પ્રકરણ—૫ મું.

એક અઠવાડયું વચમાં વહી ગયું. એક દીવસે બેઠરાંમ દાવર પોતાનાં દીકરા જાંગીર સાથે કાંઈ પોતાની એસ્ટેટ ને લગતાં કામસર બહાર નીકલી પડ્યા હતા, અને શીરીનબાઇ અને સુન્નું પોતાના ઝોરડામાં ખુશ તોલ-ટપ્પા કરવામાં મશગુલ થઇ ગયા હતા. સુન્નુંએ તપાસી લીધું કે આજે શીરીનબાઇ હંમેશા કરતાં વધુજ ખુશ મીઝાજમાં હતા. અને તેવી એક ઉત્તમ તકનો લાભ લઇ લેવાનો તેણીએ પોતાના મનમાં વિચાર કર્યો.

“માંયજી, હું તમુંને એક સવાલ પુછવા માંગુંછ? જો તમારી મરજી હોય તો પુછું. બોલો માંયજી?” સુન્નુંએ તેવણને ગળે વળગી પડતાં પુછ્યું.

“તે મરે પુછની, સુન્નું. મારી દીકરી, તું વરી એવું તે શું આજે પુછવા તૈયાર થઇછ?” શીરીનબાઇએ ધણુજ તાજુખ થતાં પ્યારથી તેનું માથું પસવારતાં જણાવ્યું.

“જોવ માયજી, મારી ઉપર જરાકખી ગુરસો કરતા ના, પણ ફક્ત એક અકસ્માતથીજ હું જાણવા પામીછ કે મારા મા-બાપ તો કાંઈ જુદાજ છે. માફ કરજો, માયજી, ને મને ખરેખરંજ જણાવજો કે આ ભેદ શું છે? શું આમ વાત ખરી છે?” સુન્નુંએ ખીહતા ધ્રુજતા સવાલ કર્યો.

“ઓ મારી કલેજી,” શીરીનબાઇએ જોશથી પોતાની ગોદમાં તેને દબાવી દેતાં ધણીજ અજબખી સાથ ચલાવ્યું.

‘તું આ કેમ અને ક્યાંથી બધું જાણવા પામી, મારી માય ? ખરું કહે, એ તુંને બધું કાણે કહ્યું ?’

“મને માફ કરજો માયજી, પણ એતો ફક્ત એક અકસ્માતથીજ બધી વાતોની મને માહિતી મળવા પામીછ. અને અત્રે લગનની પહેરામણી માટેનો ઓચ શોધવા જતા જે બન્યું તે તેણીએ જણાવ્યું.

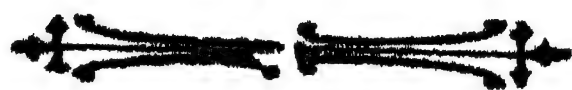
“કાંઈ નહી, મારી દીકરી, તું કાંઈજ શીકર કરતી ના. તારી સર-જતમાં તે જાણવાનું હશેજ કરીને તુંને તેની ખબર પડી ગઈ. પણ તોખી મોડે કે વહેલે તું તે વીશે જાણતે તો ખરીજ. વાર, જાંગીરે ખી ત્યારે તો તે કાગજ વાંચ્યું તો હશેજ ને કાંઈ આગલ તે વાતખી કીધી હોશે ?”

“નહી માયજી, કાંઈખી આગલ મેં તેની વરાલ વટીક કાઢી નથી. મને તેમ કરવાની અગત્યજ શું પડીછ ?” સુન્તુંએ સચ્ચાઈનાં જોશથી જણાવ્યું.

“હા મારા જાન, તારી એ શોધ ખરીજ છે. ચાલ તૈયાર થા, આપણે મોટરમાં જરા બહાર ફરી આવ્યે કે તારું મન જરા મોકળું થાય. તું પરણીને સાસરે સીધાવશે ને હમારું ઘેરખાર છોડી જશે ત્યારે હમને કેવું લાગશે તેનો કાંઈ ખ્યાલ—”

“નહી માયજી, એમ બોલતાંજ ના.” સુન્તુંએ દલગીર ચહેરાએજ તેવણને આગળ બોલતાં એકદમ અટકાવી દેતાં જણાવ્યું. “એમ બોલતાંજ ના માયજી, હું તમું લોકોને છોડીને ફેંજો જવા માંગતીજ નથી.

‘ચાલ જોઈ, મોંદું હંડા પાણીએ ધોઈ લે ને તૈયાર થઈ જ. આપરે જરા ખુલ્લી હવામાં બે ધડી ફરી આવ્યે.” અને તેઓ બન્ને—આ મા-દીકરી પોત પોતાનાં ઓરડામાં ડ્રેસ કરવા ગયાં.

પ્રકરણ.—૬ હું.

જેવાં તેઓ તૈયાર થઈ ચુક્યાં તેવાજ બેહરામશા તથા જાંગીર પણ બહારથી આવી લાગ્યા.

“એ બની હતીને ક્યાં ચાલી સુન્તું ? કાંઈના લગનમાં જાએછ કે ?” જાંગીરે હસવાનું કર્યું.

“નહી જાંગીર, લગનમાં તો નથી જતી પણ તારે વાસ્તે બેરી

શોધવા જાઉં છું. ચાલની તુંખી સાથે આવેછું?" સુન્નુંએ પોતાનું મન મોહડું કરી પોતે બી હસ્વામાંજ જાણે વાત હિલટાવી નાંખી.

"માહરે વાસ્તે જૈરી શોધવા જાએછું? ને તેખી વરી તું? અરે સુન્નું તું? અરે પણ એ છોકરીખાઇ, પેહલ્લે તું તારો વીચાર કરનો? પેહલ્લે તું પરણી જાય કે હું? મહને કાંય પેહલ્લે દાળ દુધીમાં નાંખવાની દોડદોડીમાં પડીછું." જાહાંગીરે જણાવ્યું.

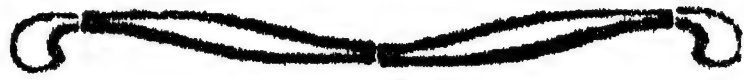
વરંડા ઉપરજ આ જન્ને ઉધરતાં જગ્યાએ પોતપોતા વચ્ચે નીર્દોષ રમુજ કરતાં હતાં તેજ વેળા શીરીનખાઈ જાળે જની ગમલા બનાવ વીશે બેહરામશાને સુન્નુંને લગતી કેરીમત કહી સંભળાવી તે પછી પોતે તુરતજ પોતાના ઓરડામાથી બહાર નીકલી આવ્યાં, "ચાલની જાહાંગીર અમારી સાથે બહાર આવેછું કે?" તેવણે પુછ્યું.

'હા, ચાલો માયજી, ત્યારે તો પપાનેખી સાથેજ લઈ લઇયે, એવણુ ખી આવશે, મેદાનમાં ફેન્સી-ફેરખી જરાયલો છે તેખી વરી જોતાંજ આવશું."

અને તેઓ ચારે જણાં ફેન્સી-ફેરમાંજ સીધાં ગયાં, ત્યાં તેઓ ઘણું ઘણું ફર્યાં અને ઘણી ઘણી નવાઇની ચીજોનો અભ્યાસ કરી લીધો. એક ચોકશ રટોલ આગળ ઘણું લોક જમાં થયલું તેઓએ જોઈ લીધું. અને ત્યારે આ દાવરવાલાઓએ પણ તેજ તરફ હેયું લઈ લીધું. તેવામાંજ તેઓની નજર એક વૃધ ઉમરના પારસી ગૃહસ્થ તરફ ખેંચાઈ. તે પેલો કોલાખા તરફ રહેતો પારસી કરોડપતી શેઠો અને હીરાનો ચાહ વેપારી અરદેશર લોડ હતો. જેવો તે આ ચારે જણાંઓની યોગડી આગલ ધીમે ધીમે પગલે ચાલી આવ્યો કે તુરતજ બેહરામશા દાવરે પેલા જઈકને સાહેબ, સલામ કીધી તેટલાં જેવી તે જૈફ પારસીની નજર સુન્નું ઉપર પડી કે તેવોજ તે બે ઘડી દસ થઈ જઈ એકે તડાકે ત્યાંજ જાણે ચીટકાને ઉભો રહી ગયો અને આ "પણોતી પુતલી"ને માથાથી તે પગ સુધીની ટીકી ટીકાને જોવા મંડી ગયો, તેને ત્યાર બાદ પરગરો એક લાંબો નીસાસો ખેંચ્યો અને પાછું આગળ વધવાનું શરૂ કર્યું. તે જેમ જેમ આગળ વધતો ગયો તેમ તેમ તેને કાંઈ અનેકવાર પાછળ ફરી ફરીને જોયાજ કર્યું. તે થોડુંક આગળ ચાલતો અને વળી કાંઈ નીચી મુંડીએ વમારતો હોય તેમ ઉભો રહી જતો અને પાછો વળી આગળ વધતો, આ જોઈ તેવણને જખરો દારકો પડી ગયો, રખેને વાત કાંઈ આગળ વધી જાય અને એ અરદેશર લોડ સુન્નુંનો દાવો કરતો અચાનક ફુટી ખુટી નીકળ્યો તો ?

શીરીનખાઇએ વીચાર્યું અને ત્યારે પેલા નવી જાતનાં વાંદરાંઓ જોઇ લીધા બાદ તેઓએ પાછું ઘર તરફ જ સીધાં ચાલી જવાનું વાજબી વીચાર્યું, અને તેઓ સરવે જણાંઓ પોતાને મકાને હસ્તાં બોલતાં આવી લાગ્યા. તેઓ પોતાનાં જંગલમાં આવી લાગતાં સાથેજ દપાલમાં તેઓને નામનાં કેટલાંક કાગળો આવી લાગેલાં તેઓએ જોઇ લીધાં. બીજાં કાગળ તો સરવે તેઓની એસ્તેટોનાં લગતાં હતા પશુ એક કાગળ શીરીનખાઇ દાવરનાં નામનું તેવણના કોઈ કુખ તરફનું લખાઇ આવ્યું હતું. તે માંહે તેવણ લખતાં હતા કે તેવણના છોકરાંઓ બેજન અને જાઈ થોડાક દીવસ મુંબઈ તેઓને ત્યાં પરોણા તરીકે આવવાનો પોતાનો ઇરાદો રાખતાં હતા, અને તેને લગતો જવાબ આ નવસારીવાલી કુખ જાણવા ઇતેજાર હતી.

પ્રકરણ—૭ મું.

શીરીનખાઇ દાવરનાં આ રતનપુષ્પ અસલથીજ નવસારીમાં વસ્વાત કરતાં હતા. તેવણનાં ખાવીંદ ધણુંકનાં મરણ પામ્યા હતા. આ રતનપુષ્પનો એક વખત એટલો તો સારો હતો કે નવસારીમાં તેવણ એક આગેવાન જેવાજ ગણાતા હતા. પશુ કમજાગ્ય તેવણના મરનાર ધણીની તમામ દોલત પાણીના રેલા માફક ધસડાઈ જવા પામી હતી. તેવણને બેજ જગ્યાં હતાં. વડો દીકરો બેજન જે હાલમાં ખાવીસ સાબનો હતો અને તેનાથી બે વરસ નાની જાઈ નામની છોકરી હતી. ખાપના મરણ પછીથી આ રતનપુષ્પએ પોતાના આ બન્ને જગ્યાંઓને જેવાં જોઇયે તેવાં સારી રીતે હિંદારવાની કાંઈ જાણ પરવા કીધી નહીં અને પરીણામાંમમાં વડો બેજન નટખટ અને ગુંડા જેવોજ ઉધરો હતો, ત્યારે તેની આ નાની બેજન જાઈ પશુ તેવાજ લક્ષણોથી ભરેલી મોટી થઇ હતી. શીરીનખાઇએ આ બન્ને છોકરાંઓને તેઓની છેક નાની વયમાં જોયલાં હતાં તેજ, અને ત્યારે કંઈક વરસો બાદ ફરીથી આ જામ—બેજનને જેવા અને મળવા આ બધા માટી બેચર ધણાજ ખુશી થઇ ગયા અને વળતો ‘હા’ નો જવાબ શીરીનખાઇએ પોતાના કુખજી પર લખી પશુ વાળ્યો, આ જવાબ તુરતજ લખી નાખવામાં શીરીનખાઇની એક બીજી પશુ ખાસ મતલબ રાખાઈ જતી હતી. તે એ કે અગરજો આ કુખનાં છોકરાંઓ તેવણને ત્યાં પરોણા તરીકે આવે તો ઘરમાં જરા વસ્તી પશુ થાય અને મુન્નું પશુ તેઓ સાથે બેજાઈ

જતાં તેનું પશુ મન જરા વેરાય, અને પોતાને લગતી ખાતમીઓ જે તેણી હાલમાંજ જાણવા પામી હતી તે પશુ તેના મનમાંથી હાલને કાજ તો દુર થઈ જઈ મન પશુ મોકળું થઈ જાય.

વળી આ રતનકુમ્ભને સારી રવેશે રોજન હતું કે પોતાની બાણેજને ત્યાં કોઈ સુન્નું કરીને કોઈની કરી લીધેલી છોકરી વસવાટ કરતી હતી. પશુ તે કોની હતી ને કેવી હતી તે વીશે તેવણુ આજની ધડી સુધી તદ્દન અજાણુ હતા. વળી આજ રતનકુમ્ભના કાગળમાં લખાઈ આવ્યું હતું કે મુંબઈમાં કોઈ તેવણુના ધપ-ધપા અતલગનાં સમાં રહેતા હતા તેવણુને ત્યાં પશુ થોડાક દીવસો આ બન્ને ભાઈ-બહેન પરોણાં તરીકે જનાર હતા, પશુ આ ધપધપો સગો કાણુ હતો તે કોઈ રતનકુમ્ભએ આ દાવરવાલાઓને ખુલાશે લખ્યું હતું નહીં.

તેઓ આવ્યાં—આ બેજન અને જઈ. તેઓ હસ્તાં રમતાંજ આવી લાગ્યાં, અને તેઓને આટલી મોટી હંમરના હિજરી આવેલા જોઈ આ બન્ને ધણીધણીઆણી ધણાંજ હરખમાં આવી ગયાં અને તેઓનું આલીશાન મકાન બે ધડી વાજતું ગાજતું થઈ રહ્યું. જાંગીર તથા સુન્નું પશુ તેઓ સાથે વહેલાંજ પસોટાઈ ગયા, અને ખુશ વાતચીત તથા રમતગમતમાં બે ત્રણ દીવસો કયા ગખડી ગયા તે કોઈને કશુંજ માલમ પડ્યું નહીં.

“જામ, સુન્નું બહુજ ફક્કડ પોતી છે અં ? તુંને કેવી લાગેછ ?” એક દીવસે તેઓ ત્યાંના વીશાળ બગીચામાં એકલા વાક લેતાં લેતાં બેજને પોતાની બહેનને પુછ્યું.

“હા, ફાંકડી તો છે, પશુ જરા મીઠસનું ખોયું લાગેછ. કેમ તારો કાંઈ વીચાર બીચાર થાયછ શું ? પશુ હું નહીં ધારતી કે તુંને એ છોકરી જરાક બી મચક આપે.” જોઈએ પોતાનું મત જણાવ્યું.

“અરે ખાંડ ખાજે. બલી બલી છોકરીઓને સેવકે હાથતાલી આપેલી છે તો વળી એ કાણુ મોટી દેવનું ડોકું આવીછ ? તું જોતો ખરી હું એને કેવી મારા સપાટામાં લેઉંછ તે !” બેજને પોતાની જાત પર જતાં જવાબ ક્યો.

“સંભાળજે બા, જોઈ તપાસીને કામ કરજે. જો, ચુપ મુંગો રહી જા, સામેથી જાંગીર ને સુન્નુંજ આવેછ.” જાઈએ સીગનલ આપી દીધી અને ખરેખર સામેથી જાંગીર અને સુન્નું એકમેકની પાંખડી પકડીને તે લોક તરફજ આવતા હતાં.

“એ તમે એક જણાં ઘરમાં બસાઈ બેસીને ક્યાં શું કરો છો? જરા બહાર બગીચામાં ફરો ની? તમારો બાગ-બગીચો ઘણો જ મજાનો લાગે છે, જાણે કે આખો દીવસ ફર્યાજ કર્યો” જામજે જણાવ્યું.

“લે ચાલો આવો, આપણી વાડીના કુવા તરફ જઈએ ઘણો સરસ કુવો છે, અને વરી છેક તેનાં પાણી સુધી પહોંચી વળાય તેવી નીચે ઉતરવાની સીડી બી છે. હું ને સુન્નું તો મોટો ભાગ ત્યાં જ જઈને બેસ્યે છે તે ઘણું જ રહેઝંટ લાગે છે,” જાંગીરે તે કુવા આગળ સર્વેને લઈ જતાં જણાવ્યું.

તે અસલી બાંધણીનો એક ઘણો જ ગંજવર કુવો હતો, તેની ફરતી ગોલ દીવાલની થોડીક દુરથી પથરની એક સીડી બનાવવામાં આવી હતી જેની મદદથી તે કુવાનાં છેક પાણી સુધી નીચે પહોંચી શકાતું હતું. તે બહુ જ એક એકાંત ખુશામાં આવ્યો હતો અને એકે તેઓના બંગલાના જ કમ્પાઉન્ડમાં હતો પણ બહુ જ ઊંચે હતો.

“આ કુવામાંથી દર ચાંદરાતે સમીસાં જ પછી ઘણી જ ખુશખુદાર શોડમ નીકલે છે અને ચાંદરના પાણીમાં કાઈ ગાયન લલકારતું હોય તેવા ખુશનુંમાં અવાજ પણ સંભળાય છે, મેં ને સુન્નું એ તો ઘણીકવાર તેવો અનુભવ મેળવ્યો છે, વરી મારા મમાં-પપા કહે છે કે ગમે તેવી મુશ્કેલી વખતે અમર જે આવ કુવા પર ઘીનો દીવો મુકી જે બી મુરાદો ચાહો તે જરૂર કરીને ફળ્યા વગર રહેતી જ નથી. હું ને સુન્નું તો ઘડી ઘડી અહીં આવીને બંદગી કર્યે છે. અમારો કમ્પાઉન્ડનો રખેવાલ માંતાદીન તો આવ કુવા આગલ બહારના કાછને બી આવવા બી દેતો નથી.” જાંગીરે આ બધું પોતાના પરાણાઓને સમજાવતો હતો.

“તે એ તમારો નોકર બી ઘણો જ પુરાણો હોવો જોઈએ?” જામજે પુછ્યું.

“અરે હારે, બહુ જ જુનો છે. હું ને સુન્નું તો એના બેળ માં રમેલા છું, ને હમારી ઉપર તો એનો બહુ જ જીવ છે.” જાંગીરે સમજાવ્યું. અને હતું પણ તેમજ તે હાલમાં જે કે મોટી ઉંમરનો થવા આવ્યાં છતાં દેખાવમાં બહુ જ લાંબો તતલુખાર અને અતી જોરેમંદ હતો.

“ચાલો જાંગીર, આપરે હવે જઈએ. બીચારા માયજી વાટ જોતા હોસે જે. પપા બી આવા હોશે ને આપને શોધ્યા કરશે.” સુન્નુંએ જણાવ્યું, અને તે ચાહરો જણાં બીજી ત્રીજી ખુશ ગુફતગુ કરી ત્યાંથી બંગલા તરફ રવાના થઈ ગયાં.

પ્રકરણ—૮ મું.

માતાદીન રખેવાલને આ કોષ્ટ નવા આવેલાં બન્ને પરોણાઓ જરાક થઇને પસંદ પડ્યાં નહીં. હાથમાંની લાકડીના ફટકાઓ વડે સોના જેવા ઝાડોને વગર ફેકટનું તુકલાન પુગાડતાં ધણીકવાર માતાદીને આ વીખરેલ છોકરાંઓને તેમ કરતાં રોક્યાં હતા, છતાં પણ આ છોકરો અને બેહેકેલ ભાઈ બેહન તેને બીલકુલ મચક આપતાં નહીં.

“એ મુલો આપણને કહેવાવાલો કોણ?” બાઈ કહેતી.

“અરે તું તારું કામ કર રે, બાઈ પતરાણ કરશે તો નાપાકને હાંચકીને અફારી નાંખશ” અને એમ કહી બેજન તેને ટેકા આપતો હતો અને ત્યારે તેઓ આ માતાદીનને એક તીરસ્કારનીજ નજરથી જોતા થયા હતાં.

“હવે તો થોડાક દીવસ અમે તો અમારા માયના એક સમાને ત્યાં રહેવા જઈશું, સુન્નું. તુંને ખબર છેની?” એક દીવસે બેજને જણાવ્યું.

“જી હા. મને ખબર છે, જાંહાગીર બોલતા તો ખરા, પણ તે તમારા સમા ક્યાં રહેછ?” સુન્નુંએ પુછ્યું.

“તેવણ કોલાખા તરફ રહેછ, અને તેવણનું નામ અરદેસર લોડ” છે, પુપકળ પૈસાદાર છે જો સુન્નું, અને મારા માયજી તો કહેછ કે પાંચે દહાડે તેવણની દોલતના વારસો હું ને બાઈ થઈશું. ખરુંજ બોલજો મારી સુન્નું, કે અમે અહીંથી જઈશું તો તુંને ગમશે કે?” બેજને પુછ્યું.

“અરે હારે જી, નહીં કાંય ગમે? જરૂર જાઓ ને તેવણને ત્યાંથી થોડાક દીવસ રહીજ આવો, નહીં તો તેવણ બીયારાના મનમાં ધણુંજ ઝોણું આવશે જો,” સુન્નુંએ તો જાણ અજાણ રોકકુંજ પરખાવી દીધું.

“ત્યારે તો તેનો મીનીંગ એમજ થયો કે તું મારી દરકાર કરતીજ નથી, એમજ કેની સુન્નું ડીઅર?” મુખ બેજને કળાવાઈ પડતાં જણાવ્યું.

“હેં! એ તે કેવો સવાલ? હવે ચાલશે આપણે બંગલામાં જઈએ, બીયારાં અંદર બધાં વાટ જોતાં હોશે જો.” સુન્નુંને આય બેવકુફ છોકરાની ઘેલી ગાંડી અને અર્થ વગરની વાતમાં કાંઈજ રસ ન પડવાથી કંટાળો ખાઈ ત્યાંથી ચાલી જવાની માંગણી કરી.

“હા, ચાલતી ડીઅર! મને કશોજ વાંધો નથી, પણ મને કાલે એકલીજ

મળી શકશે ? મને તુંને કાંઈ ધણુંજ ખાનગીમાં કહેવાનું છે.” ? બેબને જણાવ્યું.

“ખાનગીમાં કહેવાનું છે ? મને મળવા બેલાશક આપણા હોલમાં આવજોની, આપણે જરૂર વાત કરશું.” સુન્નુંએ ઠરસામાંજ જણાવ્યું.

“નહી બા, હોલમાં, તો નહી, પણ આપણે બગીચાના એકાંતમાંજ પાછાં મલશું. આવશેની સુન્નું ?” બદમાશ બેબને માગી લીધું.

“નહીજી, બગીચામાં તો નહીજ બનશે” સુન્નુંએ સેદજ ગુસ્સામાંજ જણાવ્યું અને એટલું જણાવતાં તેણીએ બંગલા તરફ એકલીએજ ધસારા-બંધ ચાલુ મુક્યું, અને તેની પુઃ પટે બેબને પણ ચાંપ પડેલો ધસડાયો.

હવે બગીચાની બીજી તરફ જાંઢાંગીર અને જાંઢ એકલાં બેસીને શું વાતો કરતાં હતાં તે જરા સમજી લઈએ.

“જાંઢ, તું તારા મોઢા ઉપર કેટલો બધો પાઉર ચોપડી આવેછ ? એતો તારી સાંમળી ચામડીને ઉલટી ખરાબ કરે જો. જોની સુન્નું તો એવા એવા પછાડા નથી મારતી તે છતાં કેટલી હેન્ડસમ લાગેછ ?” જાંઢાંગીરે, કહ્યું

“ઓ વાય જાંઢાંગીર, એ તમને થયુંછ શું ? જરા જરાકમાં સુન્નુંને સુન્નુંનોજ સેડા તાણ્યા કરશે કે ? તમે જાણોછ તો ખરા કે એતો કોઈ ગરીબની નાવારેસ છોકરી છે, તેણે એટલી બધી સાંના તડ ઉપર ચડાવ્યા કરોછ ? આપણે લોક કહાં ને એ કહાં ? કોણ જાણે કેવાખી ખાનદાનની હોય ? એ છોકરીને એટલી બધી અગત્ય તમારે નહીજ આપવી જોઈએ.” અદેખાઈનાં આવેશમાં આવી જઈ જાંઢએ જણાવ્યું.

“તારી ભુલ છે, કોઈ ગરીબની હોય કે કોઈની નાવારેસ હોય તેની સાથે આપુને શું મતલબ છે ? આપુને તો તેની ઉંચ લામકાત તપાસવાની છે. બીજાં બધાં સાથે આપુને કામજ શું છે ?” જાંઢાંગીરે સુન્નુંની તારીફ કરતા કહી સંભળાવ્યું.

“જાઓ જાઓ, આપરે આખર કરે પણ એકજ લોહીના ને માંસના કેહવાઈએ. હું તો વરી કાંઈ જુદાજ વીચારમાં બિની” અદેખાઈના અંગારથી ભુંજાઈ જતાં જાંઢએ ચેષ્ટા કર્યા.

“અને એ તારો વીચાર તુંનેજ સુમારક પણ તો કાંઈ ધખારા તારા હોલમાં હોય તેને બીલકુલ કાઢરી નાખજ નહીં ન સુજમાં રોજ બોલશે. સમજી જાઈ ?” જાંઢાંગીરે હવે સેદજ મેણુ જાંઢાંગીરે જણાવી દીધું અને બન્ને જણાં વાત કરતાં બંગલા તરફ ફર્યા.

તદન મફત.

શારીરીક શાબને સમજાવનાર, તંદુરસ્તીનાં નીયમો બતાવનાર, ઉત્તમ સંતતી પેદા થવાનું સાધન કહેનાર અને શરીરના રોગોને મટાડી શરીર બળવાન બનાવવાનો ઉપદેશ આપનાર જીંદગીનું અમૃત નામનું વૈદ્યકીય પુસ્તક પદ) પાનાનું જે કોઈ એક પોસ્ટ કાર્ડ લખી મંગાવે તેને મફત મોકલાય છે. પુસ્તક મલવાનું ઠેકાણું:—

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ. રાજકોટ-કાઠીયાવાડ

આદ્યાહી યાકુતી.

(રજીસ્ટર્ડ)

ગમે તે કારણથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વીકારની તમામ બ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખરું પુરુષાતન આપે છે. ખરી મરદાસ આપનાર અને નબળા માથુસને પણ જુવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ ભલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ બતની પરેજીની જરૂર નથી. ૪૦ ગ્રામીની ડબ્બી ૧ ના રૂ. ૧૦

આદ્યાહી યુનાની લેપ (રજીસ્ટર્ડ)

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે. ખરું પુરુષાતન લાવવા માટે આ લેપ ફતેહમંદ ઇલાજ છે. આઉસ એકના ડબ્બીના રૂપીઆ આદ.

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાઠીયાવાડ

મુંબઈમાં દવા મલવાનું ઠેકાણું:—

મેશર્સ કેમ્પ એન્ડ કું. લીમીટેડ તથા

કાફરક મારકેટની અંદર અચારાઆની દુકાન ઉપર

મકરણ—૯ મું.

“કેમ જાણ, તારી દાર આજે ખરેલી કેમ છે ? કેમ પછી પેલા જાહાં-ગીરનો ચોખો ચાંપી જોયો કે ? જોને હં, સદર બીલુ છે જો. જરાકખી જોનો પાછો છોડતી નાં.” હવે આ જાહ બેઠન સાથે મળતાં બેજને જણાવ્યું.

“અરે નહીં રે, મુવો તો કાંઈ માનસનો કુત્રો લાગેજ, એતો પેલીજ પેટખરીની વખાંણનાં બાંકાં કુકમા કરેજ, એ મહીરાં મુંધનો કાંટો વચમાં નહીં હોતેની તો મને કાંઈખી ચાન્સ રહેતે ખરો, એ રાંડનો કાંટો કેમ કાઢડું તેનો વીચાર કરંજ. તું કાંઈ તારં ભેજું ચલાવની બેજન ? તારી પાસે તો બધા રસ્તાઓ છે, જો એટલું મારં કામ કર.” જીવપર જાણે આવી ગમ હોય તેમ જાહએ જણાવ્યું.

“એમાં શું મોટી વાત છે ? હમણાં તો તું જરા ધીરી પડ, હું તેનો વીચાર કરીને જણાવજ.” ખવીશ જેવા બેજને જણાવ્યું.

“પણ ભેજ, હમણાં કાંઈજ કરતો નાં હં ? આપણે પેલા જુદા પાંદર અરદેશર લોડને ત્યાં કાલખાલ જમશું, ને એક અઠવાડયું તેવણનાં પરાણાં તરીકે રહી જ્યારે પાછાં અહીંઆં આવશું ત્યારેજ કાંઈ કરશું તો ખરાંજ, એ નરતી પરતી મરે રાંડ દોજખમાં ગમ “એ જો મોંનાખરી તારી સાથે બી સીદ્ધી પાધરી નહીં હિતરી તો મારો વીચાર છે કે કાંઈ તાલતલાવટ કરીને પેલા કુવા આગલ લઈ જમને ત્યાંજ એ વહાલાંમુંધને હોમાવી દેવી એટલે કાંઈને ખખર પડશે બી નહીં!” ખુન પર ચઢેલી જાહએ જણાવ્યું.

“હેલો રસ્તો એજ છે. હમણાં હું પોતેખી તેજ વીચાર કરતો તો. પણ એ બધું આપરે પાછળથી નક્કી કરશું. આપણે પેહલે પેલા ધરડાં ધુવર લોડને ત્યાં જમ આવ્યે ને જોઈયે કાંઈ ધરખમ રકમ બેઢિના નાંમ પર એ ડાસો કરી જાય તો ઠીક, હાલમાં હાંલેલી જલતી હોય તેવી હાલત છે.” બેજને જણાવ્યું.

એક પડત જેવા પણ પાકી બાંધણીના એકાંત જેવા દેખાતા મકાન આગળ ઝાડોના છાયા હેઠળ બેસી જમ આ બન્ને જાહ-જહેન પોતાનાં સુખ દુઃખની આ વાતો કરી રહ્યા હતા. આ મકાન માતાદીન, રખેવાલના વપરાસમાં હતું. જેની તેઓને ખખર હતી નહીં, હાલમાં આ રખેવાલ

તેઓની ચતી વાતચીત પરમરી સાંભળી શકતો હતો. પોતાની વહાલી છોટી-બાઈ મારેનો આવો હેવાન્યત ભયો તાગડો રચામસો સાંભળી આ વીથાસુ રખેવાલના કાંન હિભા થઈ ગયા અને અતી ધણો વીરમમ પામ્યો.

તેઓ બંગલામાં દાખલ થયાં. અને દાખલ થતાંની સાથેજ બેજન સીધો સુન્નુંને શોધતો તેનાં ઝોરડા તરફ ચાલ્યો. સુન્નું કાંઈ વાંચવામાં નીચી મુંડીએ રોકાઈ ગઈ હતી. અને ત્યારે પોતાના અંગુઠા ઉપરજ તેણી તરફ ચાલી જઈ પછવાડેથી તેની બન્ને આંખો ઉપર પોતાનાં હાથ મુકી દીધા. બોળી સુન્નું તો બીચારી એમજ સમજી કે જાહંગીર પોતાની હંમેશની રમુજ આદત પ્રમાણે તેમ કરતો હોવો જોઈએ, અને ત્યારે કાંઈ બી આશ્ચર્યાકાંક્ષી વગર તે બન્ને હાથો એમના એમ રહેવા દીધા. આથી ગલીચ ખસલતના બેજનને જાસ્તીજ હોમત આવી અને વાંકો વળી જઈ તેણીના ગાલ ઉપર દાખીને એક કોસ કરો દીધી. હજુન સુધી બોળી સુન્નું તો આ જાંગીરજ છે એમજ જાણતી હતી. પણ જ્યારે તેણીએ હવે ધણાંજ હળવેથી જાહંગીરનેજ જોવાની મતલબથી તે બન્ને હાથો હઠાવી દીધા અને પાછળ ફરીને પોતાની નજર હંચકી તેવી એકજ ઝટકે પેલા પાપી પલીદ બેજનને જોતાંજ તેણી એક વાધણની માફક ઉછળી તેની સાંમે હિભી થઈ ગઈ.

“યુ રટપીડ, તમારે ધણુંજ શરમાવું જોઈએ, યુ શેમલેસ છુટ. તમે તમારા મનથી મને શું સમજ્યા ? એકદમ મારી સામેથી તમારું કંઈ કરો.” એક શેહનશાહખાનુનાંજ તોર અને દર્મામથી પેલા નાલાયકને થથરાવી નાખતાં કહ્યું, અને ત્યારે તે હીચકારો બદમાશ પણ બે ધડી ફજેત જેવો થઈ જઈ થર થર કાંપવા પડ્યો.

“સુન્નું મને માફ કર, મુંગી રહી જા.” તેને પોતાના બે હાથ જોડી ઈશ સુન્નું આગળ ઝોજરખવાહીથી માંગી લીધું.

“મેહરબાની કરીને આ વાત તું શીરીનખાઈ આગળ કરતી નાં, હું કબુલ કરું છું કે મારી જુલ થઈ.”

“તમે મારા ઝોરડામાંથી એકદમ બહાર ચાલી જાઓ, અને ખખરદાર જો આવી બદ્દેલી મારી સાથ તમે ચલાવીશ તો, બીજે કેથે ત્રાસ કરજો, મારી આગળ બીલકુલ તમારી જુરી નેમ ચાલવાની નથી. માયજીને હું તો કહેવાની ને ફર કહેવાની. હમણાં તો તમે અલ્યાંથી તમારું કાળુંજ કરજો.” સુન્નું આ બેબદામના બદમાશ પર એટલીતો ઉશ્કેરાઈ આવી હતી કે તેનો ચહેરો

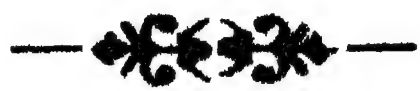

લાલ લોહી જેવો થઈ આવ્યો, પણ તેટલાંજ સુભાગ્યે સુન્નુંનો અવાજ સમજી શીરીનખાઈ પાતેજ ઝોરડામાં ધસારાખંધ દાખલ થયાં અને તેવણતો તેને આટલી હદ સુધી ઉશ્કેરાયલી જોઈ જાણે ડધાંધજ ગયાં.

“શું છે મારી માંય, કાંય એટલી ઉશ્કેરાઈ આવી?” તેવણે પુરતજ સુન્નુંને પેટમાં દાખી દેતાં પુછ્યું. પણ તેના જવાબમાં તેણી પોતાની માંયના પાસાંમાં દખાઈ જઈ દુરકે દુરકે રડવા માંડ્યું.

“જેજન, તું હમણાં તો બહાર ચાલી જા, તેટલાં હું એને જરા ઠંડી પાડુંછ.” શીરીનખાઈએ પેલા ફજેત પડી ગયલા જેજનને હુકમ કરતાંજ ફરમાવ્યું. અને ત્યારે તમામ નીર્દોષતાનાં દેખાવ સાથેજ આ વીખરેલ હુકતો ત્યાંથી પલાયન કરી ગયો.

“મુંગી રહી જા મારી દીકરી, હું બધું જાણુંછ ને જોઉંછ. તું જોકે મારી અશીલ દીકરી ફર્યાદ કરતી નથી, પણ હું બધો રાહબાટ સારી રવેશે જોઈ શકુંછ. મને ખબર નહીં હતી કે આજ બન્ને ભાઈ ને બહેન બીલ-કુલ છડેલ ને બેઢકેલ છે. પણ હવે કરશે શું? થોડાક દહાડા જેમ તેમ લઈ ચલાવ. એ લોક ક્યાં હંમેશને માટે આપણે ત્યાં રહેનાર છે જે તેની વાત? અને સુન્નુંને ધણો ધણો દીલાસો દઈ તેને પોતાની સાથેજ પોતાના ઝોરડામાં લઈ ગયાં.

પ્રકરણ—૧૦ મું.

વચમાં બે ત્રણ દીવસો તો કાંઈખી જાણવાજોગ બનાવ બન્યા વગરનાં પસાર થઈ ગયા. શીરીનખાઈનાં ફરમાવ્યા મુજબ બીચારી સુન્નુંજ કાંઈ ને કાંઈ મસે વાતો કરાવીને જેજન સાથે જાણે મળી ગઈ હોય તેમજ બહારથી દેખાવ કરવા લાગી. મોટા ભાગ તો આ બન્ને ભાઈને બેન-જેજન અને જાઈ સાથેનાં સાથેજ રહી ધુમ ધુમ કરતાં હતા. તેઓને તો હવે વખત જોઈને અને ધણું સંભાળથી અને સમો જોઈનેજ કાંમ લેવાનું હતું. હવે તો આ બન્ને જાણે જાંઠાંગીર અને સુન્નુંના કદા ફરમાનજ થઈ લાગ્યા હતા અને હવે ત્યારે બીજો નવો કાંઈ લાગ અને દાવ હાથ આવે ત્યાં સુધી તો સુખજ રહી જવામાં તેઓએ પોતાની જાંજીવણ જોઈ લીધી.

ત્રીજે દીવસે જેજન અને જાઈ પોતાના ધનાઢય સગા પેલા અરદેશર

લોડને ત્યાં થોડા દીવસ પરાણા દાખલ જવાને તૈયાર થયાં આજે જામએ ખુબ દરેક ક્યો હતો મોઢા ઉપર એટલો તો ભારોભાર પાઉડર ચોપડ્યો હતો કે આખા દ કોઈ સીનેમાંની સ્ટારનોજ બાસ કરાવતી હતી. ખોટા દાણાનો હાર અને કાનમાં લાંબા લટકતાં લુલકો લટકાવ્યાં હતાં, વળી સેન્ટ અને લવંડરનો પણ પુપકળ ઘાંધુ કહાઢ્યો હતો, બેજને પણ તમારે ઇંગ્લીશ ડ્રેસ અને તેનેજ મેચ થતી ફેલ્ટ હેટ અને હાથમાં વોર્કીંગ સ્ટીક લઈ પુરોજ જાણે જાટલીમેન બની ગયો હતો. અંતે અરદેશર લોડનાં ‘એહલ-મીનાર’ તરફ તેઓ પુગો ગયાં.

શરૂઆતમાં તો આ બન્ને બાધ-બેહનને ઘણા વખત સુધી ત્યાનાં વરંડા ઉપરજ તપવું પડ્યું હતું અને આસ્તે રહીને અરદેશર પોતે ઘણાજ મંભીર એહરેજ બહાર આવ્યા. સાહેબ સલામ થઈ અને બેજને પોતા સાથે લાવેલું તેની માથ તરફનું કાગળ આપ્યું.

“અં, એમ છે?” ઉપરથી તે નીચે સુધી બન્ને જણાંએને બોધ લઈ અરદેશરે ઘણીજ ઠંડામથી ચલાવ્યું.

“એમ છે? આવ્યાછ ત્યારે તો બલે, બેલાશક એક બે દીવસ રહેશે તો મને કશોજ વાંધો નથી, કારણકે પરમ દીવસે તો હું દારજીલીંગ જઈંછ, કેમ માથ કેમ છે, સારી કાંતી તો છેની?”

“જી હા, સારી કાંતી છે, તેવણે તમને ઘણી ઘણી દુઆ કેહવરાવીછ.” જામએ મચકામનેજ જવાબ ક્યો.

આ બન્ને બાધ બેહને તો ધાર્યું હતું કે આ ડોસો તો તેઓને બેહને કેવોએક ખુશ ખુશ થઈ જઈ બધો થોડો થોડો થઈ જશે, પણ તેવું તો કશુંજ બન્યું નહી.

“તમારું નામ શું?” તેવણે બેહને પુછ્યું.

“જી મારું નામ જામજી ને મારા બાધનું નામ બેજન.”

“કયાં વેર શીખ્યાછ આ બેજન?” ડોસાજીએ હવે બેજનને પુછ્યું.

“જી હું મેત્રીક સુધી શીખ્યોછ.” બેજને નાળ્યું ફેંક્યું.

“અને હાથમાં કાંઈ નોકરી ચાકરી કરોછ કે?”

“જી હું નોકરી માટે ત્રાઈ કરી રહોછ. હાથમાં તો નોકરી ચાકરી કાંઈજ નથી.”

"તે બહા આદમી આગળ શીખતે કેની ? એમ ક્યાં વેર ઘેરમાં હાથ જોડીને બેસી રહેવાનાં છેએ ?"

"હું શું કયે", માંયજીએ શીખવ્યાજ નહી તેમાં હમારો શું વાંક."

"તે મારા સાહેબ, એમાં ખીયારા માંયજી શું કરે ? તમારામાંજ અક્કલ જોઇયે. તમે કાંઈ ઝેળીમાં હોયકા ખાતાં બાળકો થોડાજ છેએ ? એમ ક્યાં સુધી મામનાં જીવપર બેસીને ઘેરનો બેઠો ખીયરો ખાયા કરશેા ને ધોતા ધાતા થઇને ર્યા કરશેા ?" ડોસાજીએ તો વાજખી અને મજબુત ચપટાં આપવાનું ચાલુ રાખ્યું, અને બન્ને બાઈ બહેન ચપટજ થઇ ગયા, અને દેખાઇતાંજ તેઓ બન્નેએ સાફ જોઈ લીધું કે આય પાણીએ કાંઈ વાલ ચરે બરે નહી.

"જાઓ અંદર જાઓ ને કપડાં બદલવા હોય તો બદલો ને પછી જોઇયે તો ચા—નાસ્તો કરી લેજો." અને એટલું જણાવતા તેવણે પોતાના બોયને બોલાવી ઘટતો હુકમ આપી દીધો. અને ત્યારબાદ તેવણ અંદર ગયા તે મયાજ, પાછા સાંજ સુધી દેખાયાજ નહી. નાસ્તાના ટેબલ ઉપર પણ તેવણ હાજર થયા નહી તેમજ બપોરનું ખાણું પણ તેઓએ એખલાએજ કરી લીધું.

ત્યાર બાદ આ બાઈ-બહેને આખોમ 'ચેહલ-મીનાર' અખખમીની 'વાહ વાહ' સાથેજ જોઈ લીધો હોલમાં એક કુલ-સામજનું કેમ ધણીજ સોહાંમણી પારસીબાનું પીકચર હતું, અને આ મોવાંદાટ પેઈ-ટીંગને તેઓએ ધણું ધણુંજ ખારીકીથી જોયું અને તપસ્યું.

"મરે આ કોઇ પારસી લેડીનું પીકચર જોયું કે ? આખાદ જાણે કે સુનું, ફક્ત જીવ મુકવાનીજ જાણે ખોટી છે." જાઇએ પોતાના બાઈનું ખ્યાંન ખેંચતા જણાવ્યું.

"ખચીતજ, જાણે આખેહુમ સુનુંજ, હું ડોસાજીને પુછી જોઉં ?" બેજને પુછ્યું.

"અરે નહી રે જવા દેની. વરી એ મુવાને છેડીને કાંઈ ઉમેા રહેશે ? નહી તો વરી મુવો કાંઈ લેકચર કરવા બેસશે, હોશે. આપુને શું ? જેનું હોય તેનું, ચાલ આપણે જરા હવે વરંડાપર જઇને બેસ્યે, હું તો બાફરતાં ફરતાં થાકી ગઇછ. અને તેઓ બન્ને હવે વરંડા ઉપર આવી લાગ્યાં જ્યાં અરદેશર બોડ તેઓને સાંમેજ મળી ગયા.

“તમને ગમે તો સાંજે જરા દૂધે વાંક લઈ આવજો, દૂધી આમ સમિજ છે, ધરમાં બરાબરને કરશો બી શું ?” ડોસાજીએ હંડાધથી સુચવ્યું.

અને ત્યારે તેઓ બન્ને દર્માં કીનારે ફરી ફરીને પાછા આવી લાગ્યાં અને રાતનાં જમી ખાધને પોતાને સોપાયેલા એક એલાએદા ઓરડામાં આરામ લેવા ગયાં. રાતના પથુ ડોસાજીએ એકલાએજ પોતાનું ખાણું પોતાના ઓરડામાંજ લઈ લીધું હતું.

“જઈ, મને તો જરાક થકને ગમતું નથી જો, ચાલ આપણે પાછા માહોમ ચાલી જઈએ. હિલટું ત્યાંજ જરા, ઠીક લાગેછ. ડોસો તો કમખખત કંઈ સસરતો વસરતો બી નથી ને વળી ધસી ઢાંમીને વાત બી કરી મરતો નથી. કેમ તારો શું વીચાર ?” બેજને કંટાળો ખાતાં જણાવ્યું.

“હા, ચાલ બા ચાલ. મને બી મુંવો થોડા કલાકમાંજ કંટાળો આવી ગીયોછ જો, માંચજીએ તો કહેલું કે દસ ને પંદર દીવસ રહેજો. શું મુંવુ અહીં રહે, દુર ને ઢેકર ? એ મુવા ધરડા ધુવર સાથે સીનું કાણુ શેરવ્યા કરે ?” જામજીએ પુરતજ એકમત થતાં જણાવ્યું.

બીજેજ દીવસે સકાળેથી તૈયાર થઈ જઈ આ બન્ને બાઈ બેહન ડોસાજીની રજા લેવા ગયાં.

“જી હમે હવે જઈએછ. તમને હમારે લીધે ધણી તકલીફ પડીછ તે માંક કરજેજી.” જામજીએ તેવણની રજા ચાહતાં જણાવ્યું. તેણીએ તો નક્કીજ માની લીધું હતું કે ડોસાજી ધણી સરખી બોંહસા બોંહસી કરી તેઓને કદાચ અટકાવી દે. પણ તેમાનું તો કશુંજ બનવા પામ્યું નહી.

“અં, જાઓછ કે ? આવજો હં ? માંચજીને મારી દુઆ કહેજો.” અરદેશરે તો ટુંકમાંજ ડામી લઈ આ કાસળ પતાવી પોતે પાછા હાલમાં ચાલી પથુ ગયા.

“મુંવો જરા જુઠાપએ પોતાની મોટર બી નથી આપી મરતો. ચાલ બેજન, આપરે ટેકસી કરી લઈએ.” જામજીએ ફફડી ચટકી જણાવ્યું.

“હા તેજ ઠીક થઈ પડશે. નકામાં આ ધરડા ધુવરને ત્યાં આવીને આપરા વસા ગુમાવ્યા. હજી નહી આયાં હોતે તેજ પરવડતે. હવે બેહરાં-મજા અને શીરીનખાધ પુછશે તેનો જવાબ શું દઈશું ?” બેજને ગભરાટમાં જણાવ્યું.

“અરે ચાર તું તારે ફેંકાફેંક કરજેની કે એવણુ તો આજે દારજીબોંગ

જાયછ? ને આપુનેખી સાથે લઈ જવાની ઘણી ઘણી બોંદોશ કાઢી પણ આપણેજ ના કર્યું. તું તાહરે એકનાં ચાર કરજેની એ લોક કાંઈ જાણવા ને જોવા જવાનાં છે?" જામએ પાટયાં ગોઠવતાં જણાવ્યું.

"પણ કાંઈ ફાલા ટુલી વીશે એ લોકો પુછશે તો આપણે જવાબ શું આપશું? એ લોકો પુછશે તો જરૂરજ." બેજને ઘણીજ ઇતેજારીથી જાણવા ચાહ્યું.

"અરે શું તું ખી બેજન, આજે એટલો ભાજનું પાણી કેમ બની જાયછ, તું તાહરે હાંકજેની કે એવણે પોતાના વીલમાં બધું નક્કી કરેલું છે, અને પાછળથી બધું આપણી મેજે માલમ પડશે, કોણ જાણવા આયુંછ?" અને આ પ્રમાણે આ બેવકુફ બાપ બેહન ટેકસીમાં વાતો કરતાં કરતાં માહીમ આવી પહોંચ્યાં.

પ્રકરણ—૧૨ સુ.

ખીજી સવારે દાવરવાલાઓ હજીતો ચા-નાસ્તો લેતા હતાં તેવામાંજ આ બન્ને બાઈ બેહનની સ્વારી નહીં ધારેલી અને ઝોચીંતી ત્યાં આવી લાગી.

"ઓ, કેમ એટલાં જલદી પાછાં આવી લાગ્યાં, બા ત્યાં ગમ્યું નહીં કે?" બેહેરાંમશાએ મોઢમમાંજ પુછ્યું.

"અરે નહીં રે, ગમે કાંય નહીં? પણ ખીયારા આજેજ દારજીલોગ ચાલી જાયછ, ને સાથે અમુંનેખી લઈ જવાની બોંદોશ બોંદોસી કરવા બેઠા, પણ અમેએ તો બા સાફ નન્નોજ વાંચ્યો કે ખીયારા હમારા સમાઓના મનમાં ઝોછું આવશે, ખીયારા સમજીને ઘણાજ નાસીપાસ ને રડવા જેવા થઈ ગયા, ને અમુંને છોડતાં છોડેખી નહીં," પેત્રાંબોર જામએ ચાર ચ'શની ચઢાવીને પોતાનાં ચરીત્ર ચલાવ્યાં.

"તે મરે કાંઈ ચા-નાસ્તો કાઢો કે એમજ ચાલી આયાં?" શીરોન-બાપએ હવે શંકાસીલ થઈને પુછ્યું.

"અરે નહીં રે જી. ચીકાર બાપ પીને આયાછ ને, વરી તેવણ ખીયારા અમુંને એમ આવવા ખી દે કે વાઈ?" જામએ જણાવ્યું.

તેઓને વાત કરતાં છોડી જાંગીર તથા સુન્નું બાગમાં ઉતરી ગયાં.

અને તે પછી બેજન તથા જાઈ બેહેરામશા તથા શીરીનખાઈ સાથે ટાહેલુંજ ચલાવતાં બેઠાં હતાં.

“શીરીનખાંચ, તમે માનસો, આય અરદેસર લોડને ત્યાં હમોએ કાઈ એક બાઈનું આખા કદનું બહુજ સુંદર પેનટીંગ બેયું, જાણે આખાદ નકસી આપણી સુન્નુંજ બેઠાં લેવી.” જાઈએ જણાવ્યું.

“હા, એક લેશ ભારનો પણ ફરક નહીં. બધી આબેહુજ સુન્નુંજ ફક્ત જાણે કે જીવ મુકવાનીજ ખોટી.” બેજને તાપસી પુરી.

આ બન્ને બાઈ બેહનના મોઢેથી આ વળી નવો ધડાકો સાંભળી શીરીનખાઈ તથા બેહરામશા એકમેકનું કાફું ટીકવા મંડી ગયા.

“અરે એવા તો મળતા રહેરાનાં તો ધણાંબી માણસો નીકલી આવેછે તે વળી આપણે કેટલીકવાર તો હેતરાઈ પણ જમ્યેછ. એ વળી જંગીર ને સુન્નું કાંઈ ચાલી ગીયાં?” બેહરામશાએ વાત ફેરવી નાખતાં જણાવ્યું.

“અરે વળી એ લોકનું રહેઠાંણુ કાંઈ ? બગીચામાંજ તો, ચાલ બેજન આપણેજી જરા બાગમાં ફર્યે.” અને અદેખી પડી ગયલી જાઈએ હાથ પકડીને પોતાનાં બાઈને ત્યાંથી ખેંચી અને પોતાની સાથે તેને પશ્ચ બગીચામાં ધસડી ગઈ.

“બેહરામ, આય મીઠ અરદેસર લોડ ખરેખરો આપણી સુન્નુનો મમાવોજ હોવો બેઠયે. અને આય છોકરાંઓ જે સખી બેઠાં આવ્યાંછ તે કાઈજ નહીં પણ આપણી સુન્નુંનાં બેહસ્તન માંચનીજ હશે.” બેજન અને જાઈના ત્યાંથી જવા બાદ શીરીનખાઈએ શીકરમંદ થતાં પોતાનાં ખાવોંદને જણાવ્યું.

“અને એક બારગી જે તેમ હોયખી તો ધાસ્તી શીકર કરવા જેવું કશુંજ નથી, શીરીન.” બેહરામશાએ જણાવ્યું.

“હવે મને ધાસ્તી જરાક પણ નથી બેહરામ તે દહાડે તો સુન્નુંજ બીચારી રડમસ થઈને મારી આગળ બોલી હતી કે અમર જે હવે પછીથીખી કાઈએનું સગુંવહાલું તેણી માંગણી કરતું કુટી નીકલ્યું તો તે લોકનું કશુંજ ચલણ ચાલનાર નથી. સુન્નું પોતે તો બરોબર સમજેછ કે તે પોતે હવે હમ્મરમાં આવેલી છે અને જ્યાં મમે ત્યાં રહેવા તે કુટી છે તે ઉપરથી હું કેહુંચ કે આપરે એ બન્નેને અદરાવી રાખ્યે તો કેમ?”

૩૦] આવી ૧૨ જુદા, ૧. મેનો મનીષોરડર કરવે ૬૨ માસે ૫૨ મહા પુજાશીલ.

“હા, વાંધો જરાકની નથી. પણ આ બેઠે બાઈ બેઠેનને અહીંથી પટવા દે ને પછી આપણે તેનોજ બંદોબસ્ત કરશું.” બેઠરામશાએ એકમત થતાં જણાવ્યું.

બેજન અને જાઈ, જેવાં બામમાં હિતર્યાં તેવાજ તેઓએ જાંગીર તથા સુન્નું ને થોડેક દુરથી પકડી પાડ્યાં, કપટી ને લુચ્છી જાઈ જતાંને વાર જાંગીરની છેક અડોઅડ જમને બેસી ગઈ. અને બેજન પણ સુન્નુંથી થોડેક દુર થમને બેઠો.

“અરે પણ જાઈ, ખોદા ખાતર જરા દુરથી બેસની તો મને બધો દાખી નાંખ્યો ને ?” ધણાંજ કચવાટથી જાંગીરે જણાવ્યું.

“વળી તમારી હિપર આટલું બધું હેત કરેછ તારે કે ?” સુન્નુંએ રોકા આપતાં હસીને જણાવ્યું.

“જરોજર છે. હું સુન્નુંના મતને બીલકુલ મલતો થાઉંછ.” હવે બેજને વચ્ચે ટાપસી પુરી.

“મીં અરદેશર લોડની ‘ચેહલ-મીનાર’ કેવો છે ? જરા તેની તો વાત કરો ?” જાંગીરે આગળ ચલાવ્યું.

“અરે જાંગું, તું જોય તો બધો અજબ અજબ થમ જમ, એટલો તો સરમ કે ખોલ્યે વાત નહી, બીયારા તેવણેજ બધો આખખો ફરી ફરીને અમુને ખતવ્યો, અરે બીયારા ધણાંજ લાયકીવાલા.” જાઈએ હકમાંઈ લેતાં ફેંકાફેંક કરવા માંડી.

“હા, પાંચે દહાડે એતો તમારા લોકનોજ થવાનો વરી બીયારાનું ખાનાર પીનાર તમારા લોક સીચાય છે કોણ ? કોમજ તો નથી ?” જાંગીરે સુન્નું તરફ એક બોલની ટપકાવતાં જણાવ્યું.

“અરે બીયારા કેટલું કેટલું અમુને બોંહસા બોંહસી કરીને આપવા તૈયાર થઈ ગોયા, પણ અમેજ સાફ ના કહ્યું.” બેજને હવે નાબુ હાંક્યું.

“અરરરરર, ત્યારે તો તમે બેઠે કેવાં પાછળ બુખ્યાં ! બે ચાર ગાડાં બરીને બધું હિચકી લાવતે કેની ? કાલામાં તરફ બેલનાં ગાડાં તો ધણાં મલેછ.” જાંગીરે મોઢમમાં જણાવ્યું.

“અરે નહીરે જાંગું, મોડે કે વેહલ્લે એ બધું અમારુંજ થનાર છે તો પછી હમણાંથી ક્યાં બધું વેર વીખેર કરી નાંખ્યે,” જાઈ સમજાવતી હતી.

“પણ એ ચેહલ-મીનાંર તમારી માલેકીનો થાય તો અમુંને જીલતી નાં જો જાઈ” જાંઘાંગીરે ટકાર કરતાં જણાવ્યું.

“અરે જાંઘું દીયર, એ અમારું તે તમારુંજ છે એમજ સમજજો. જોઈયે તો અમારી સાથેજ આવીને રહેજોની. એ બધું આપણુંજ છે દીયર,” મુખ જાઈએ જવાબ દીધો. અને વધુવાર હસ્વાનું ન થોભાવાથી સુન્નું ત્યાંથી ઉઠીને આગળ ચાલી, અને તેની પુઠે પુઠે બેજન પણ ધસડાયો.

“તમુંને સુંઆઈ ગમેછ કે બેજન?” હવે કાંઈખી વાત તો કરવીજ જોઈયે તે મતલબથી સુન્નુંએ પુછ્યું.

“અરે હારે, મને તો બાણુંજ ગમેછ, તારી દીલખુશ કમ્પનીજ મને એવી મલીછ કે મને તો જાણે અહીંથી ખીસવા પણ ગમતું નથી, હું ખી જો અહીંથી ચાલી જાઉં તો તુંનેખી મારા વગર ગમવાનું તો નથીજ, મારી ખાત્રી છે. કેમ સુન્નું?” બેવકુફ બેજને જણાવ્યું.

“ઓ જરાખી નહી, કાલે જતા હોવ તો આજેજ જાઓની, મને એમાં શું ? સુન્નુંએ રોકકુંજ પરખાવી દીધું, “ચાલો હવે આપરે જઈયે જમવાનોખી ટાઈમ થવા આવ્યો.”

“અરે જરા ઉભી રેહતી સુન્નું,” આટલું કહેતાં પાપી પલીદ જેવા બેજને સુન્નુંનો નાજુક હાથ પકડી પાડ્યો. “જરા ટાઢી મીઠી વાત કરવા હોસેકારે આયો ત્યારે ચાલી શું જવા માંગેછ ?”

“બેજન મારો હાથ છોડી દેવો ને મેહરખાની કરીને અંદર ચાલો માયજી વાર જોશે,” સુન્નુંએ નેણ જમાવી તે નાપાકને જણાવ્યું.

“નહી સુન્નું, તુંને ઉણું રહેવુંજ પડશે શું હું તુંને નથી ગમતો ? અરજ કહેજો” પણ બેજન વધું કાંઈ આગળ બોલે તેની અગાઉ તો માતાદીન તેઓની સામે કાણુજાણે કયે ખુશામાંથી નીકળી આવી દમામમાંજ ડાળા કકડાવતો ખડો થઈ ગયો.

“તું અહીં શું માંગેછરે કમીના ?” બેજને અતી ગુસ્સામાં તેને પુછ્યું.

“નહી સાહેબ, માંગતો કાંઈજ નથી, મને તો છોટી-ખાંધ સાથ કામ છે.” અને આટલું ઘણીજ નરમીથી જણાવતાં તેને સુન્નુંને ચાલી આવવા હાથ કીધો અને એક નાના ખાળકને કેમ દોરવી લઈ જાય તેમ સુન્નુંને ચોતે સાથે ખંગલા તરફ લઈ જઈ છોડી દીધી.

પ્રકરણ—૧૨ મું.

ખીજે દીવસે તે બદમાશ ભાઈબહેન ખાનગી મસલત ચલાવવા બગીચામાં મળ્યા.

એનો કાંઈ રસ્તો કરવોજ પડશે. બેજન બબડ્યો.

“હા, પણ તે કાંઈખી કરતી? ચાલ આપણે પેલા જાડનાં છાયામાં જઈને બેસીયે, અહીં આપણી વાતચીત કોઈ સાંભળી લેશે. ચાલ ત્યાંજ ચાલ.” અને તેઓ પાછા એકવાર પેલાજ માળીના મકાન આગળ અવી લાગી જાડની નીચે બેસી જઈ વાતચીતમાં રોકાઈ ગયા.

“બેજન, એ રાંડનો ખીલો ઉપાર કરવાનો મને તો એકજ રસ્તો સુજેછ. જરાક ખી થઈને કોઈને માલમ પડવાનું નથી અને આપણું કામ ઘણી આશાનીયીજ પાર થાય તેમજ છે.”

“તે શું? પેલો એકાંતમાં આવેલો કુવો? તારી મતલબ તો હું પુરે-પુરીજ સમજી ગીયોછ, પણ મારે મનમાં એતો એક જાણે રમત છે. એતો કામ ઘણુંજ સેહલું છે અને કોઈને સ્વપને પણ માલમ પડશે નહી.

જોની મને એક વીચાર સુઝયોય જો સમજ, આવતી કાલે ચાંદરાતખી છે અને સુન્નુંને સમજવી પડાવી, કાંઈખી તાલ તલાવટ કરીને પેલા કુવા તરફ લઈ જઈશું.” કમજત જામએ પોતાનો નીચ પ્લાન પોતાનાં પાપી ભાઈને સમજાવ્યો.

“હા, તે તો વાત સાચી; પણ હું તો નહીં ધારતો કે મારા સમજાવ્યાથી આ ખુનસુરત ખીલાડી તે તરફ આવે. મને તો હવે મુતલબ થઈને કોઈ આપશેજ નહીં તે તો મારી સોએ સો ટકા ખાત્રીજ છે.”

“જો, એમાં શું મોટી વાત? એને સમજાવીને તે તરફ ખેંચી લાવવાનું હું મારે માથે લેઉંછ. મારું કશું એ જરૂરજ માનશે. મને ક્યાં પેત્રાં કરતાં નથી આવડતાં?” જામએ પોતાનાં ભામટા ભાઈને વધતોજ ભાષાવ્યો.

“અરે ત્યારે તો આપણું કામ ઓરખી સહેલું થઈ પડશે. પણ ચાલ આપણે તે કુવા તરફ એકવાર પાછાં જઈને જરા જોઈ તપાસી આવ્યે, કે અંધારામાં આપણું કામ કરી લેવાને સવલતા થઈ પડે. ચાલ હવે.” અને એટલું જણાવતાં જન્ને ચંડાળો તે કુવા તરફ ચાલ્યાં.

“ખચીતજ બહુ એકાંત જગ્યા છે. કંઈ કશું થાય તો કોઈનાં આપનેથી ખબર પડે નહીં. પણ સાથે જો પેલો જાંગીરથી ધસડાઈ આવ્યો તો આપણું કામ મુશ્કેલ થઈ પડવાનું સાથે એ નહીંજ આવવો જોઈએ.”

બેબને શકમંદ થતાં પોતાનું ડોકું હલાવ્યું.

“નહીં બેબન, તારી ભુલ છે. એ તો રોજ સાંજે દરીયે જાયછ. ને કાલે વળી ચાંદરાત ખી છે તે એ તો જરૂરજ જવાનો ને ફર જવાનો ને ત્યાંથી એને પાછો ફરતાં ઘણું અવરાઈ થશે. હા, ખરેખર જો—મને હમણાજ યાદ આવી. હું એને કુલ ને સાકર દરીયે ચહરાવતા પૈસા આપશ કે એ નહીં જતો હોય તેથી જશે. કેમ ખ્યાનમાં ઉતર્યું ?” બુઢાક જામએ ઉકમાંઈ લેતાં જણાવ્યું.

“હા હા, તારું કહેવું ખરોખર છે, તું જરૂર એની પુઠે લાગજો. એ જો તે ટાપમે દરીયા કીનારા તરફ ચાલી જઈ ત્યાં રોકાઈ રહેશે તો વાહુ-વાજી વાહુવા. ત્યારે હવે મને જરા ખ્યાનથી સમજી લે, કે જોયો કેક છેલ્લી ઘડીએ આપને વીચાર નહીં કરવો પડે. સમજ, તારે શું કરવાનું ? કે પેહલાં તો જાંગીરને અસતમ પસતમ સમજાવીને દરીયે દહેલી દઈ ત્યાંજ રોકી રાખવો. અને ખીજું તો સુન્નુંને સમજાવી પટાવીને આય કુચ તરફ લઈ આવવી. આય બે મુખ્ય કામો તારે પોતાને આટોપી લેવાં પડશે અને બાકીનું પછીનું, આ મગફરીમાં મરો રહેલી સુન્નુંનો કેમ નીકાલ કરી નાંખવો તે હું સમાલી લઈશ તેની તું ખાત્રી રાખજો, શું સમજી ?” સેતાન્યત ખશલતનાં બેબને જણાવ્યું.

“હા હા, બસ આયજ આપણો પ્લાન સારો છે. આય રાંત પેટબરીનો ખીલો ઉપાર થાય નહીં ત્યાંસુધી મારો રસ્તો ખુલ્લો થનાર નથીજ, અને પછીથી જાંગીર જેવાને હાથમાં લેતાં મને કાંઈજ વાર લાગવાની નથી. મને તો પેલા મુંવા બુઢા વાંદરાં અરદેશર લોડ પર ધણીજ આશા હતી પણ ત્યાંથી ખી આપણે આશા લાંબ કરીનેજ પાછા આર્થાઈ અને તેવી વખતે આય જો સફર ખીલું હાથ લાગી જાય તો આપણે બધાંનો બેડો પાર થઈ જશે,” જામએ જણાવ્યું.

“હા, તારું કાંમ તો થઈ જશે ને હું તો એમનો એમ બુઢા ચોર જેવોજ રહી જઈ લટકી જવાનો, તેનું કેમ ?” બેબને રીસાંમણી હાથે જણાવ્યું.

“તું બી શું જો ! તારું તો પછીથી બી થઈ રહેશે, તુંને શું કાંઈ બીજી છોકરી મલવાનીજ નથી ? અરે તુંને મલશે તો વરી સુન્નુંથી સરસજ મલી જશે, પહેલાં મને તું અહીંયાં ગોઠવાઈ જવાદે પછી ફૂંજ તુંને તારા કામમાં મદદ કરશ, હવે કાંઈજો બેજન ? લે ચાલ આપણે હવે જઈએ. ઘણો વખત થઈ ગયો, નકામો કાંઈને કરો શક જશે તો આપણા.” અને આ કરતુકયાંજોએ પોતાનો ખુની કશદનો પાછો બંદોબસ્ત ધડી કાઢી બંગલા તરફ વળ્યાં.

નકટ બેજનને તો બે ત્રણ વખત આ સ્થાણી સુન્નું તરફથી સખત ઝાડું મળી પશુ ચુકી હતી અને તે તો જાણે ખુનપરજ ચઢી જઈ અને છેલ્લે પાટલેજ બેસી પોતાનાં વેરની નક્કોજ વસુલાત કરી લેનાર હતો, અને પેલી કીનાંબાજ અને કાવત્રાની ભરેલી તેની સગી બહેન પોતાનાંજ આ માં જણ્યા જામને આ નીચ અને પાપી કામમાં પોતાની બનતી મદદ આપવા તૈયાર થઈ ગઈ હતી.

પ્રકરણ—૧૩ મું.

જાંઢાગીર, આજે માહારું એક કામ કરશે, પ્લીજ ?” તે ઝહેરી નાગણ જેવી જાંઢાએ હસ્તાં હસ્તાં માંગી લીધું.

“હા હા, બોલતી ખુશીથી કરશ શું કામ છે ?” બધા અને બોળા જાંઢાગીરે બલમનસાઈથીજ જવાબ કર્યો.

“જો આજે ચાંદરાત છે, તે આય આઠ આના લેવો ને સાંજે દરે જરૂર જજો ને માહારા તરફનું નાળીએર કુલને સાકર આવા ઇજદ માયને ચહરાવજો આટલું કામ કરશે જાંઢાગીર ?” તે પેત્રાખેરીએ કાંગળી થતાં જણાવ્યું.

“હા, હું સાંજે દરે જવાનોજ છું તે જરૂર આય કામ કરતો આવશ એમાં શું મોટું મહાભારત કામ છે ?” જાંઢાગીરે આશ્ચર્ય થતા કહ્યું. તેને વીચાર્યું કે આજે સુરજ કેમ દીશાએ હિગયો હતો કે આજે જાંઢા ડાહી ડાહરી થઈને દરે કુલને સાકર ચહરાવવા નીકલીછા તે બીચારાને શું માહીતી કે એક કાવત્રાખાજ નીચ તરફતનો આ એક પહેલો તખ્તો હતો.

“સુન્નું, મને જરા સોચ ને દોરો આપશોજ ? મારાં ખમીશની

ખાંદે ઝાડીમાં ભેરાઈ જવાથી જરા ઉપડી ગઈ છે તે સીવી લેવા માંગું છું” સુન્નુની ટેમપરેચર કેવી છે તે મતલબથીજ આ બાંમડ દુકતો બેજન હવે સુન્નુને શોધતો તેનાં ઝોરડા તરફ નીર્દોષતાનાજ તમામ દેખાવ સાથે જઈ લાગ્યો.

“તે ખમીશ મનેજ આપોની, હુંજ તમુને શીવી આપું તમારેથી જરાજર શીવાશે નહીં. લાવો મારી આગળ લઈ આવો.” અને તે બધી અને નિર્દોષ છોકરીએ આમલું પાછલું તમામ ભુલી જઈ પોતાની લાયકી દેખાડતાં જણાવ્યું. અને ત્યારે બેજન દોડતો જઈ હાથે કરીને જાણી બુજીને પોતાનાં ખમીશની બેાંદે કઈ આમલથી સહેજ ઉપેડી નાંખી સુન્નુ પાસે આવ્યો અને તે જોણી અને બધી છોકરીએ તેને જરાજર પોતાને હાથે ઠીક રીતે સીવી આપ્યું. અને ત્યારે ઘણીજ સ્માજ સલુકથી બીજી ત્રીજી વાતો કરી લઈ તેણીનો ઘણો ઘણો ઉપકાર માની લઈ ત્યાંથી છુટા પડ્યો. ત્યારે હવેજ આ કીનાબાજ ને ખુની હવસનાં હેવાનને વધતીજ હીમત આવી અને વીચારી લીધું કે આજનાં તેનાં કરવા ધારેલાં ખુની કામમાં કાંઈ જાજી મુશ્કેલી નડનાર હતી નહીં.

આ લાઈ ને બહેન જ્યારે દરેક ગોઠવણો પાકી કરી લઈ એકલાં મહ્યાં ત્યારે જાનેએ એકમેકને વધતીજ હીમત આપી અને ટકોરાબંધ પોતાનું નીચ અને કરપીણ કાવતું ઘણુંજ સાવચેતીથી પાર પાડવા ફરી અને ફરીથી યાદ આપી છુટાં પડ્યાં.

સમીસાંજનો વખત થઈ ચુક્યો હતો.

‘આવની સુન્નુ, જોની ચાંદ જોયો કે? કેટલો સરસ લાગે છે? બહાર આવની જરા ફર્યે આજે કેટલું ખુશનુંમાં લાગે છે?’ જાજીએ સુન્નુના ઝોરડા તરફ જતાં સીપલાસથી જણાવ્યું.

‘હા ચાલની મનેબી આજે જરા બહાર ફરવા ગમે છે માયજીને જાંહાગીર તો બેઉ દર્યે ગીયાછ તે હું એખલીબી બેસીને થું કરવાની છેઉ?’ અને તમામ નીર્દોષ બીચારી સુન્નુ આ લઈંગી પોરી સાથે બહાર બગીચામાં સરભોમ ઉતરી પડી.

બેજન બહારજ તેઓની વાત જોતો હતો. ચાંદરાતનો નવો ચાંદ પશુ ક્યારનો નીકલી ચુક્યો હતો અને હવે અંધારું પણ થઈ ચુક્યું હતું.

“ચાલ સુન્નુ આપણે પેલા કુવા આગળ જઈએ, આજે ચાંદરાત બી

૬૬] જાહેરખબરવાળા અમને મઠ્ઠ કરે છે. તમારી જરૂરીઆત વેળા અમને ચાહ કરો

છે તે પેલો ગાયનનો અવાજ આપણે સાંભળ્યે, મેં તે કાઠ દીવસ એવું એવું જોયું ખી નથી જો વરી તે દીવસે શીરીનમાય ખી કહેતાં હતાં કે આંદરાતે જરૂર ત્યાં જજો ને સમજી આવજો, વળી તેવણુ અમખી બોલતાં તાં કે આય કુવામાંથી ઘણોજ ખુશનુંમાં સોરમ નીકલેછ, અરે જો ચાલ સુન્નું અમુને તો જરા જોવા દે તે તો ઘણીક વાર જયુંખી હોશે, જો ચાલ.” અને નાપાક જાંઘ તે ખીચારી ગરીબ ગાય જેવી છોકરીને પોતાની સમજાવટથી તે તરફ લઈ જવાને સામર્થવાન થઈ.

“હા ચાલની, મેં તો ઘણીક વાર તેનો અનુભવ લીધો છે, તમે ભોકાએ નથી જોયું તે જોઈજ લેવો.” સુન્નુંએ પોતાની બોળ ઈમાં જણાવ્યું અને જાંઘ સાથે આગળ વધી.

“મેં જાંઘાંગીરને ખી તે કુવા તરફજ બોલાવ્યોછ, તેખી આંચ ત્યાંજ આવતો હોશે.” બદમાશ જેજને પણ વધતાજ પેત્રા કરતાં જણાવ્યું, તે ખાંગડની મતલબ એમ હતી કે અગરજો સુન્નું તે તરફ આવવાની એક ખાગી આનાકાની ખી કરે તો જાંઘાંગીરનું નામ સાંભળી પેલા કુવા તરફ જવાને વધુજ ઉલટમંદ થઈ જાય અને ભોગ ચોષડયે થયું પણ તેમજ.

“ઓ ત્યારે તો કેવું સરસ અંધારં તો થઈ ચુકયુંછ, ઓમ ત્યારે તો તેવણુ આવવા તો જોઈયે, સારં થયું જેજન કે તમે તેવણુને ચેતાવ્યાછ તો.” વધુજ ઉલટમંદ થતાં સુન્નુંએ જણાવ્યું. અને એમ ધારે ધારે વાતો કરતાં કરતાં તેઓ તે એકાંત કુવા તરફ આવી લાગ્યાં.

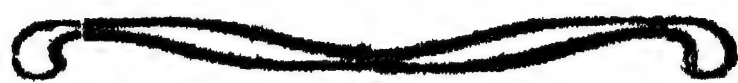
આ કુવાને ફરતી દીવાલની ખાણમાંથી પથરની એક સીડી છેક નીચે તેનાં પાણી સુધી પુગી વળાય તેવી રીતે ખાંધવામાં આવી હતી તે આપણે સાતમાં પ્રકરણમાં વાંચી આવ્યા છીએ, વળી આ સીડી છેક પાણીની ટોચે સુધી પણ પોંદચી મઠ હતી.

જાંઘએ, જણે પોતે કેવી એક ખીહતી હોય તે મીશાલે સુન્નુંનો હાથ બહુજ મજબુત પકડી રાખ્યો હતો, અને પેલો જેજન તેઓની પાછળજ દાંત્યાં પીસીને તૈયારજ હતો, ચમકતા તારાઓની બહુજ ઝાખી રોશની સીવાય હજીસનું ત્યાં નામ નીશાંન ન હતું; અને એવે સમયે તેઓ ત્યાંની સીડી પરથી અતી ઘણી સંભાળથીજ ઉતરતાં હતાં. અડધી સીડી તો તેઓ ઉતરી પણ ચુક્યાં હતાં, અને જેમ જેમ વધુ નીચે જતાં ગયાં તેમ તેમ બહુજ સાવચેતીથીજ તેઓ તે સીડીનાં પગથ્યાંઓ પર પોતાનાં પગલાં ગોઠવતાં ગયાં, લગભગ તેઓ હવે તે કુવાનાં પાણીની છેક લગભગ આ

ઉતરી ચુક્યાં હતાં, હવે ફક્ત ચાર કે પાંચજ પમણીઆં નીચે ઉતરવાનાં બાકી હતાં, અને એકજ-ફક્ત એકજ વધુ પળમાં તો બધું તેઓનું ધારેલું કામ તમામ થનાર હતું. હવે ખરોખર લાગ જોઈ લઇનેજ કમળત જામએ પોતાની પીઠની પાછળથી સુન્નું નહીં જોય તે જાણે તેમ પોતાનાં હાથની સીંગનલ આપી દીધી, અને પેલો નાપાક બેજન જે બીચારી સુન્નુંની પાછળજ હતો તે હવે તેણીની લગોલગ આવી લાગી જેવો તે અસરાક જેવી છોકરીને પાણીમાં હડસેલી દેવા તૈયાર થાય તેવામાંજ, ત્યાંના આખી વાદી ધ્રુજ ધડકી જાય તેવો, તે સીડીની એક ઉપરની ટોચ પરથી એક ઘણોજ બચકર કીસમનો અને ગર્જના કરતો જખરદસ્ત મોટો અવાજ ત્યાંનાં એકાંતમાં જાણે એકાએક ફાટી નીકળ્યો—

“ખખરદાઆઆઆઆર!”

આ ઘાડો અવાજ એટલો તો મજબુત, એટલો તો કદર બીદામણો અને વળી એકાએક ત્યાંનાં એકાંતમાં નીકળી આવ્યો હતો કે તેનો વડો આ નીચેવાલાઓને કેટલીક પળો સુધીનો સ્પષ્ટ સંભળાઈ શકાયો હતા. હજીતો પેલો પાપી પક્ષીદ જેવો બેજન, બીચારી સુન્નુંની આગળ વધે અને કાંઈ કશું ઉંધું ચત્તું કરી નાંખે તેવામાંજ આ જખરી ગર્જના થઈ હતી, તેઓ ત્રણે જણાંએ પુષ્કળ ડઘાઈ ગયાં હતાં. અને તેઓએ જ્યાંથી આ અવાજ આવ્યો હતો તે તરફ નજર કરતાં એક લાંબો તાડ જેવો આકાર ઉભેલો તેઓએ આખાદ જોઈ લીધો, તે બીદામણાં જેવો આકાર તે સીડીની ઉપરથી હવે સર સર સર કરતો નીચે ઉતરી આવ્યો અને આ ત્રણે જણાંએની સાંમે પોતાનાં તારા સમાન ચકચક થતા ડોળા કકડાવતો ફસ થઈ ઉભો, આ આકાર કોણનો હતો ?

પ્રકરણ—૧૪ મું.

તે માંતાદીન રખેવાલ હતો.

“બેલા, કમીનાં,” તેને આવતાંની સાથેજ બેજનનાં આંખ ઉપર વસી જતાં એક મજબુત સ્લેપ તેનાં માલ ઉપર લગાવી કાઢી. “કમી !, તું આય મારા માલેકનુંજ નીમક ખાયછ ને તેઓનીજ સાથ આવી તમક-હરામી ? તું આય બીચારી મારી છોટી-માઠનો જન લેવા તલપા લીછ નહીં ?” તેને ચચરાવી નાખતા અવાજે જણાવ્યું.

ધુન પર ચઢેલો બેજન, બીચારી સુન્નું કાટણું ઓંચ કરતું કાઢી નાખવાને માટે હસકેરાયેલો તો હતોજ તેમાં વળી આ ન ધારેલી નડતલ છેક છેલ્લી ધડીએ આવી લાગી અને પોતાની ધારેલી નીચ બાજુ ઉઘટાવી નાખનાર તરફ ઝોરખી ઝનુની બની ગયો, અને અધુરામાં પુરું આ માતાદીને લખાવેલા તમાચાનાં ચચડાતથી તેને જાતીજ હસકેરી મેલ્યો, અને ત્યારે આ સામટાં બનાવોની અસર તેનાં ઉપર એવી તો થઈ આવી કે તે સીદો તે રખેવાલનાં અંગ ઉપર ધસી ગયો, અને આ બન્ને એક બીજાને બાઝી પડી જખરી અછાડ પછાડ કરવા લાગ્યા, માતાદીન વૃધ હતો છતાં બહુજ મજબુત અને ચીવટ હતો. બેજન જેવા ચાર પોષાગીરોને તે આસા- નીથી પુરો પડે તેવોજ હતો. વળી જ્યારે બેજને આ મારામારી દરમ્યાંન મા-બેઠનની નીચ અને ખરાબ ગાળો તેને લાંડવા માંડી ત્યારેજ આ રખેવાલ એક ચીતા વાલની માફક વધતોજ છેડાઈ પડ્યો અને તેનો મીઝાજ હાથથી ગયો. તેને પોતાનાં બન્ને મજબુત અને રાદોડી હાથેથી આ બેજનને એક રખરના જોળાની માફક આસાની સાથે ઉચકી લઈ નીચે જમીનપર અફાડી નાખવાનો હજી તો મનસુબો કરતો હતો તેવામાંજ બેજને તેના હાથમાંથી છુટી નીકળવાની અફડા તફડી કરવા માંડી. તેજ ધડીએ તેનાજ એક પગની મજબુત લાત પાસેજ ડબાઈને ઉમેલી જમ્પનાં પેટમાં એવી તો જોરમાં લાગી ગઈ કે દુઃખમાં એક 'ઓ' સાથેજ ત્યાંની પથરની સીડી પર ઉંધે મસ્તક પટકાઈ પડી અને પાણીમાં ગળડતી થઈ ગઈ. સુન્નું જે બીચારી આટલી દેર સુધી બન્ને હાથેએ પોતાની આંખેએ ઢાંકી ઈઈ ગભરાટની મારી પથર થઈને ઉભી હતી તેને જમ્પનો પાણીમાં પડવાનો સાદ આપાદ સમજ્યો અને એક મોટી ચીચીઆરી પાડી દીધી. માતાદીને પોતાનાં હાથોમાં હિંચકી રાખેલા બેજનને હવે એકદમ બાણુમાં ફેંકી દીધો અને પોતે ઘુરતજ સીડીની ઉપરથી પાણીમાં ઉતરી આવ્યો, ભોગ ચોધડ્યે જોઈ કાંઈ છેક પાણીને તળાએ તો નહીજ પોંહચી મઈ હતી પણ ફક્ત તે સીડીનાં ત્રીજે કે ચોથાં પગથીઆં વેરજ પાણીમાં ડુબેલી પડી હતી. પથરપર ઝીંકાઈ પડવાથી તેણીની માથાંની ખોપરી ફાટી મઈ હતી અને માતાદીન જેવો પોતાનાં હાથોમાં જમ્પને પાણીમાંથી હિંચકી બહાર લાવ્યો ત્યારેજ માલમ પડ્યું કે તેણીએ તો પોતાનો પ્રાંચુ છોડી પણ દીધો હતો ! સુન્નુંએ આ છાતી ફાડી નાખનારો દેખાવ જોઈ લીધો તેવીજ તે ત્યાંની ભોંયપર ફસડાઈ પડી બેસુદ થઈ મઈ, મઈ, પણ માતાદીન

મુવેલી જામને ત્યાં પડતી મુખી પોતાની છોટીમાઇ આગળ પાણીમાં તરબોળ થયેલો અને હાંફતો હાંફતો આવી લાગ્યો, તેને ઝટ-ને-પટ કુલનાં આ પમરતા દમલાને પોતાની કેડ પર ધણીજ સંભાળથી હિંચકી લઈ એક નાના બાળકને કેમ ઉપાડી જાય તેવીજ હાલતમાં તે સીદો બંગલા તરફ હાંફતો હુકતો ચાલ્યો.

પણ આટલો વાર પેલો બાંગડ બેજન ક્યાં હતો? તે નાપાકે તો જેવી પોતાની બેઠનને પાણીમાં ગળડી પડતાં જેમ લીધી તેવોજ ત્યાંથી તે સીડીનાં બંને ત્રણ ત્રણ પગથ્યાઓ કુદાવતો એક હિંચકારા હેવાંનની માફક ત્યાંથી ઉભી પુછડીએ નાહસી છુટ્યો.

x

x

x

“બામજી સાહેબા, સાહેબ હુજુર, જાંહાંગીર બાબા.” માતાદીને બંગલાનાં વરંડા ઉપર ચઢતાંજ જખરં ગોંખ્યારં કરી મુંકયું, અને તુરતજ અંદરથી બેહેરામશા, શીરીનખામ, અને જાંહાંગીર મબરાટનાં માખાં બહાર દોડી આવ્યાં.

“ઓ માતાદીન શું છે? ઓ! મારી સુન્નુંને એ શું થઈ ગીયું? એને બીચારીને કોને મારી? તારા કપડાં લોહીથી ખરડાયલાં કેમ, માતાદીન, ઓ મારા બોદા હવે શું કરું?” શીરીનખામ આ ન ધારેલો દેખાવ બેતાંની સાથેજ હરથુકાળ થઈ ગયાં.

“બામજી સાહેબા, ધણુંજ ખુરં થઈ ગીયુંજ. ધણુંજ ખુરં પણ મારી છોટી-બામને કશુંજ થયું નથી. બેરીકર રહો, એ મારી બેટીને આજે મેં મરતીજ બચાવી છે. ઓ! ભગવાને એને નવોજ જન્મ આજે આપ્યો છે પહેલ્લે આ મારી નાની બામને હુશ્યાર કરો. માતાદીન હજુન સુધી હાંફતો હતો અને ઠંડીથી ધણોજ અકળાઈ ગયો હતો.

“હુજુર ધણુંજ ખુરં થયુંજ. પેલી નવી બામ આપણાં કુવા આગળ મુવેલી પડેલી છે, માટે પેહેલ્લે તેને લાવવી બેમશે, પેલો લુન્ચો પારસીનો છોકરો તો નાહસી ગીયોજ. જાઓ, બામજી સાહેબા, હુજુર, તમેખી જલદી જાઓ, જાંગીરબાબા તું આપણી છોટી-માઈ આગલજ રહી તેને હુશ્યાર કર. હું પોતે તમારા લોક સાથ તે વાવડી તરફ આંહિંજ, સાથે બે ત્રણ હાથ ફાંનસો લઈ લેવો. ઓ ચાલો, જલદી ચાલો હુજુર, જલદી કરો, અરે ભગવાંન.”

આ માતાદીન શું ને શું બધું લેણું માંડું બહતો હતો તે હજુન સુધી કાઢને કશું બરોબર સમજ પડ્યું નહીં, ને કાઢનાં ધ્યાનમાં કશુંજ ઉતર્યું નહીં સુનુંતે તેઓએ પલંગ ઉપર સુવાડી દીધી, અને જાંઢાંગીર તેની માવજત કરતો તેની આગળજ હોતો રહ્યો. તેઓ સર્વેએ જાણી તો લીધું કે કાંઈની છુર થયુંજ ખરું.

અતી ધણાં ગભરાટ વચ્ચેજ તેઓ સર્વે ખીજખી નોકરો ચાકરો સાથે હાથમાં ફાંસો તથા બળતી મસાલો સાથે પેલા કુવા તરફ જઈ લાગ્યાં, અને તે વાવડીની સીડીની નીચે જઈ લાગતાંજ તેઓની નજર ત્યાં પડેલી જાંઢની લાશ ઉપર પડી, તે લાંબી છટ થઈને જમીન ઉપર મુલેલી પડી હતી.

“અરે ઓ ખોદાય, આય શું થઈ ગયું?” આ છાતી ફાડી નાખનારો દેખાવ જોતાજ ખીચારા શીરીનખામએ પોક મુકી રડવા માંડ્યું.

“બાઈજી સાહેબા, તમારું રડવાનું ખીલકુલ ફરુજ છે. હું તમે આગલ જ્યારે બધી વાતો કરજ ત્યારે તમે સર્વે જણાંઓ સાંભળીને અજબ થઈ જશો. આપણી છોટીખામનો જાન લેવાની આય સર્વે જોઈવશ્ય હતી, પણ મારી છોટીખામને તો જમવાનેજ બચાવી લીધીજ અને તેને બદલે આય ખામનો જાન ચાલી ગયોજ. મને હાલમાં કાંઈજ પુછતા ના, પણ સવારે હું બધો હેવાલ નીરાંતે કહી સંભળાવીશ. હાલમાં મારામાં ખીલકુલ શક્તી નથી.” માતાદીનનો ગભરાટ હજુન સુધી મીટયો ન હતા તેનો હેવાલ હજુન ભાગો પુરોજ હતો. તે વધુ ખોદવાનાં હોશમાંજ ન હતો.

“પણ માતાદીન, હું એમ પુછું કે એની સાથવાલો એનો ભાઈ ક્યાં છે?” બેહેરામશાએ ગુંચવાતા પુછ્યું.

“અરે તેતો બદમાશ અહીંથી ક્યારનો ભાગી ગયો.” અને ત્યારે રાતોરાત બેહેરામશાએ આજુબાજુનાં પોતાનાં ઝોળખાણ પીછાંચુવાલાઓને ખોલાવી બેગા કર્યાં અને જાંઢની લાસને પોતાની લામવગ લગાડી ઈ સીધી કુંગરવાડીપરજ પોંદોંચાડવામાં આવી, અને આ પાપી હૈયાની છોકરી પોતાનાં તમામ પાપોનો જવાબ આપવા તે દાદમર દાવરની દરબારમાં જવા મારે દોખમે ચઢી પણ ચુકી.

પ્રકરણ—૧૫ સુ.

સહવાર પડતાં તો સુન્નુ સદનતરજ પોતાની હમેશની દુશ્મનીમાં આવી ગઈ હતી. “માયજી, ખરેજ જણજો કે એ બીયારો મારી આગળ નહીં હોતે તો રાતે ત્યાંનાં અંધારામાં હું એકલી શું બી કરતે?” સુન્નુ જણાવતી હતી.

“પણ મારી માય, તું એ લોક સાથે એકલી ગમજ શું કરવા?” શીરીનબાઈએ પુછ્યું, તેવામાંજ માતાદીન સુન્નુની ખબર લેવા આવ્યો.

“બાઈજી સાહેબ, એમાં આપની બચ્ચીનો જરાક પણ કસુર નથી. પેલાં નાપાકોજ બીયારીને દગાથીજ ત્યાં લઈ ગયાં હતાં. એનો જાન લેવા આ બાઈ બેઠન આજે કેટલા કેટલા દીવસો થયા ટાંપીજ રહેલાં હતાં. જાંઠાંગીરબાઈને પેલી બાઈએ દરે પુલ ને સાકર નાંખવા મોકલી આપ્યો તેથી એક નીચ દગાબાજીજ હતી. આ બન્ને બેવકુફ અને ખુતી જેવાં બાઈને બેઠન મારા રહેવાના મકાનની પાસેજ ઝાડનાં છાયામાં બેસીને પોતાની તરકાજ કરતાં હતાં, તેઓને બીલકુલ ખબર નહીં કે હું તેઓની બધી વાતો ખરોખર સમજતો હતો, અને તમે જાણોજ બાઈજી સાહેબ કે તે દીવસો પછીથીજ જેવી મારી છોટીબાઈ બાગમાં ફરવા નીકળતાં હતાં ત્યારે હું દુરથી મારી આ બચ્ચીની પુઠે પુઠેજ પણ દુરથીજ રહી આ ખવીશ જેવાં બાઈ બેઠનનાં સરવે ચેનચાલા તપાસતો હતો. બાઈજી સાહેબ, મઈ રાતે જેવાં એ લોકો અંગલામાંથી બહાર પડ્યાં તેવાજ હું તે લોકનાં જોળાની માફક રહી તે લોકોની પુઠે પુઠેજ હતો, અને હું જો વેળાસર તે જગ્યા પર હાજર હોતે નહીં તો આ બચ્ચીને ધક્કો મારીને કુવામાં ફેંકીને મારી નાખવાનો તે લોકનો પક્કો ધરાદો હતો. પેલી બાઈ મરી મઈ તે ખુદાઈ સંજોગથીજ તેના પાપે મઈ, જેને માટે ખાડો બોલ્યો તેમાં તે પોતેજ પડી મુઈ અને પેલો લકડંગો બદમાશ બાગી ગયો છે પણ કુદરત તેને સજામાંથી છોડનાર નથી.

‘માયજી, એનેથી બીયારાને ધણોજ માર વાગેજ જો, પેલા મુજ ચંડાલે એને બધો લાત અને મુક્કીથી માર્યો હતો.’ સુન્નુએ માતાદીનની દયા ખાતાં જણાવ્યું.

બાઈજી, મને વાગ્યું તેનો શું મુજકો છે? તારે ખાતર મારો આય જાનથી એક બારગી જતે તો મને તેની ક્યા પરવા હતી? તું છોટી

બાઈ આજે નવોજ જનમ લઈને કહી છે તેથી હું નેહાએત ખુશીજ છું.” માતાદીને સમજાવ્યું. તે સહવારનાં જ્યારે બેઠરાંમશા તથા જાંહાંગીર કુંબર વાદીપર જાઈનાં રવાન ને છેવટનો સેજડો કરી લેવા ગયા હતા ત્યારે માતાદીન રખેવાલ આ બધો અહેવાલ તેઓને કહી સંભળાવતો હતો.

થોડીક દેર બાદ બેઠરાંમશા તથા જાંહાંગીર પણ આવી લાગ્યા, અને આ બધા રખેવાલની બહાઈ તથા નીમકહલાલીની તારીફ શીરીન-બાઈએ સંભળાવી ત્યારે આ બાપ-દીકરા ધણાંજ તાળુજ થયા, આ પાપી અને નીચ હયાનાં બાઈ-બેઠનની હેવાન્યત યુક્તી અને કપટી બાજુ તેઓએ જ્યારે જાણી ત્યારે તેઓ ધણાંજ હેરત હેરત થઈ રહ્યાં. અને આ સમજી કુશીયત સાંભળ્યા બાદ મોટા આભાર સહીત બેરાંમશાહે માતાદીનને કહ્યું.

“માતાદીન, તેં મારી આય વહાલી દીકરીને તેં તારા જાનની કશી પણ પરવા કર્યા વગર બચાવીછ તેથી અમો સરવે જણાંઓ તારો ધણોજ ઉપકાર માં-એછ. તેનાં બદલામાં અમારી તરફથી આય કબુલ કર.” રૂપા સોની એક નોટ કાઢી માતાદીનનાં હાથમાં ઠેસવતાં બેઠરાંમશાએ જણાવ્યું.

“અરે અરે શેહજી,” આટલું બોલતાં માતાદીને પોતાનું દમામદાર સર બેઠરાંમશાનાં પગો ઉપર ધપ કરવું મુકી દીધું. “અરે બગવાન! ફૂજુર, હું આજે પાંત્રીસ વરસથી તમારું નીમક ખાતો આવ્યો છું. આ તમારા પૈસા તમારી પાસેજ રહેવા દો. એમાંથી એક પાછ પણ લેવી મારે હતાંમ છે.” માતાદીનની આંખ્યોમાંથી આંસુઓ નીકળી પડ્યા “ફૂજુર, હું તમને મારા બે હાથ જોડી અરજ કરું છું કે આટલા પૈસા એ બચ્ચીનાંજ નાંમ ઉપર ખેરાત કરી દેવો.” અને આ નીમકહલાલ રખેવાલે પેતાનાં હાથમાંની નોટનો કુચો કરી લઈ બેઠરાંમશાનાં ગજવામાં તે પાછી ધકેલી દીધી અને તે પોતાનાં અંબરખાંથી આંસુઓ લુછતો પોતાનાં મકાંન તરફ વળી ગયો.

પ્રકરણ—૧૬ મું.

પેલી જાઈની હમસી વીતી ગઈ. જે કમનસીબ દીવસે દીલને ધુગ્ગવી નાખનારો પેલો બનાવ બની ગયો હતો તેજ દીવસે બેઠરાંમશાએ એક અરજંટ ટેલીગ્રામ નવસારીવાલી રતનકુષ પર કરી નાંખ્યો હતો. ત્યાર બાદ વળતે દીવસે શીરીનબાઈએ એક વીગતવાર કાગળ પણ તેવજ પર લખી નાંખ્યું હતું, પણ કશાંનો જવાબ આ પુછની તરફથી તેઓને મળ્યો હતો.

નહી, અને આ દાવરવાલાઓએ તેની વધુ કનવાર પણ કરી નહી, તે પછી તેઓએ પેલા બેજન વિષે પેપરમાં વાંચ્યું કે તે કાંઈ ગંભીર આરોપ માટે જેલમાં ગયો હતો અને મોટી શીક્ષાના હરથી હેબતખાઈને આપખાત કાઢી હતો. કુદરત મોડે કે વહેલે હરકાઈ ગુનેહગારને તેને લાયકની સજાને ફેજે પુગાડવા વગર રહેતી નથી.

*

*

*

આજે વહાડયાજીનું પાક આતસમેહરામ ચીકાર બરાબર હતું, કારણકે આજે આદર રોજ ને આદર મહીનાનો પવિત્ર મહીમાં હતો, દાવરવાલાઓ પણ આપણાં પાક તુરી કેળલાને સુખડ અર્પણ કરવા આવ્યા હતા. આતપ પાદશાહ આગળ જવા અગાઉ તેઓ પોતાનાં છુટ કાઢવામાં આગલ હાલમાં રોકાઈ ગયાં, સુન્નું જે બાંકડા ઉપર બેસી છુટ કાઢતી હતી તેની બરાબર પાસેનીજ એક ખાલી બેઠક ઉપર વૃધ જેવો દેખાતો કાંઈ જરથોસ્તી બેસી જઈ પોતાનાં છુટ કાઢવા મંડી ગયો, અને તેની પાસેજ બેઠેલી સુન્નું પર તેની નજર પડતાંજ તે તેણીને ધણાંજ ધ્યાનથી ટીકી ટીકીને બેવા પડ્યો. બેહરામશા, શીરીનખાઈ તથા જાંઠાંગીર બીજીજ તરફ બેઠાં હતાં.

“આજે ગીરદી ધણી છે કેમ? અંદર કાણુ જાણે કેમ જવાશે” તેને સુન્નું તરફ જોતાં અકળામણથી જણાવ્યું.

“જી હાજી, આજે અંદર જવાની ધણીજ મુશ્કેલી પડશેજી,” સુન્નુંએ સમજાવ્યું.

“જોવ માય. તમારા છુટ મારા આમ છુટની પાસેજ મુકજો કે ફરીથી પહેરતાં તમને કાંઈ ગુંચવાડો નહીં થાય,” તે વધે સૂચવ્યું.

“જી હાજી. થેંકયું.”

“તમારું નામ શું માય?”

“જી, મારું નામ સુન્નું.”

અને તેટલામાં તો તેણીની સાથવાલાઓ તેણીની આગળ આવી લાગ્યાં અને સર્વે જણાંઓ સુખડ મુકવા અને તુરી કેળલાને પગે પડવા બીતર ગયાં.

“બસ એજ એજ, મારી ખાત્રી થઈ ચુકી, એજ ઘટમારો ચહેરો, એજ હિંચાઈ ને એજ લટણ, જરાકખી ફરક નહી. પણ અરે—રહેવાનું ડેકાણું પુછતાંજ ભુલી ગીયો, કાંઈ શીકર નહી, છુટ પેહરવા પાછાં એ લોક આવશે ત્યારે જરૂરજ પુછી લેવશ,” પેલો જૈઠ પોતાનાં મનમાં આટલું

વમાસતો ખરોખર સુન્નુંનીજ પુઠે પુઠે અંદર આવ્યો, અને જ્યાં તેણી બંદુગી કરવા બિભી રહી હતી તેની બાજુમાંજ ઉભો રહી ગયો, બીજરમાં ભચડા કચડી અને હિકલાટ એટલો તો એશુમાર હતો કે આ દાવરવાલાઓ આતપ પાદશાહને સુખડ ચઢાવી અને પગે પડી બહુજ બલદી બહાર નીકળી પડ્યાં, તેઓની ખરોખર પુઠેજ પેલો કોઇ જૈંદ જરથોસ્તી પણ ચાલી આવ્યો અને ફરીથી સુન્નુંની પાસેજ એસી પોતાનાં યુદ્ધ પહેરવા મંડી ગયો.

“આજે અંદર કેટલો હિકળાટ છે ? વધારે વાર હિલું બી નહી રહેવાય જો ? તે વૃધે સુન્નું તરફ જોતાં જણાવ્યું.

“માય તમે ક્યાં રહો છ ?” વૃધે પુછ્યું.

“જી માલીમમાં, દાવર-વીલામાં,” સુન્નુંએ કહ્યું, અને આ મામ ગૃહ-સ્થ જેવા દેખાતા જૈંદને સાહેબજી કરીને તેણી પોતાની સાથવાલાઓ આગળ ચાલી ગઈ.

“બસ જોજ, સોજો સો ટકા જોજ, કાંઈજ ફરક નહી. હું કાલનો કાલ મારા સોલીસીટરો મારફતે તેહેકીક કરાઉં છ, પાક પરવરદીગર ખોદા કરેને જોજ નીકલી આવે, જો આતપખેદરાંમ પદશાહ, અગર જો મારી મુરાદ ફલે તો હું અગરની માચી ચઢાવશ, ખોદા મારી દુઆ આંમીન કરજો.” અને સુન્નુંનાં ચાલી જવા બાદ વળી આ કોઈ જૈંદ પુરૂષ પોતાનાં મનસેજ પટપટયો.

આ કોઈજ નહી પણ પેલો કરોડપતી શેઠયો, હીરાનો મોટો વેપારી, અને ‘ચેહલ-મીનાર’નો એકલો માલેક અરદેશર લોડ હતો. આતપખેદરાંમ માંથી નીકલી જેવો તે પોતાના મેહલ જેવા મકાનમાં પાછો ફર્યો કે તુરતજ પોતાના ભવ્ય હોલમાં ગોઠવેલી એક બાઈની કુલ સામ્રજ પેકન્ટીંગ આગળ બે હાથો જોડી તથા પોતાનું સર નમાવી દધ હિલો રહી ગયો.

“જો મારી વાલી દીકરી જર, અગરજો તું પેલી મીનોષ જેહાનમાંથી મારી કકળતી આંતરડીની દુઃખ ભરીઃઅરજ સાંભળી અને સ્વીકારી શક્તો હોય તો આટલી તારા યુદ્ધ બાપની અરજ જર સાંભળજો. મારી ઉપર દયા કરજો ને મને જર માફ કરજો દીકરી, હું તારા ઉપર ધણોજ સખ્ત થયો. તે વખતે મને અંધાપો આવ્યો ને મેં તુંને સદાને માટેની જોવારનીવાર કીધી. જર, જો મારી અસરાફ છોકરી, હું એટલો તો હદ બાહર ધટકી થયે કે છેલ્લી ધડીએ મેં તારું મુવે મોહકું વટીક નહી જોયું. દીકરી માફ

કરજે. અમર જો તું આજે હેમાત હોતે તો તારી મારીની તલમ કરતો હું ચાલી ચલાવીને આવી તારા પછોતા પગો હિપર હું પડી જતે. જર, ઓ માહરી દીકરી, મેં તારી નાની છુચીને ખી ઓવારનીવાર કરી નાંખી, અરેરે હું ખેલો ઘાટકા કસામ ખની ગયો, જર મને માફ કર, ખુદાખી માફ કરે” અને આટલું બોલતાં આ જૈફ અરદેશર લોડે” તે સોભામતાં પેનટોંગની નીચેની ફેમ પર પોતાનું સર ટેકવી દધ દુઃખનો એક મસ મોટો દર્શાવ રહી દીધો.

“ઓ તમે આવ્યા કે મીં નોરમન હું તમુંનેજ આજે બોલાવનાર હતો. કેમ પછી કાંઈ પત્તો લાગો કે?” અરદેશરે આ કાંઈ તેવણુને મળવા આવનારને પુછ્યું.

“નહી મીં લોડ”, પત્તો તો કશોજ લાગ્યો નથી. પણ મારી શોધ-ખોલ ચાલુજ છે.” આ આવનાર જે તેવણુનો સોલીસીટર હતો તેને જણાવ્યું.

“મને પત્તો મથોજ મીં નોરમન, મેં જે છોકરીની શોધ કીધીજ તે હું વગર શકે કહી શકુંજ કે તેજ છોકરી છે. આખાદ એની માંયનીજ સીકલ છે, અને ખીજ બધી રીતે જ્યાંસુધી અનુમાન કરું છું ત્યાં સુધી આયજ મારી દીકરીની દીકરી છે. ખોદા કરે ને તેમ હોય.” અરદેશર લોડે” સમજાવ્યું.

“સાહેબ, તમુંને કાંઈ ઠર ઠેકાણું માલમ હોય તો મને જણાવો કે હું જાતે ત્યાં જઈ ખારીક શોધખોલ કરી આઉં.” મીં નોરમને જણાવ્યું.

“ત્યારે લેવો મી. નોરમન, તમારી ડાયરીમાં હું જેમ લખાઉં તેમ લખી લખ જઈ આવીને જલદીજ મને ખુશ વધામ કહી સંભળાવો. છોકરીનું નામ સુન્નું હંમર વરસ આસરે વીસ ઠેકાણું, દાવર-વીલા, માહીમ, અને આય લેવો, આય મારી મરહુમ દીકરીનો કબીનેટ સામજનો ફોટો ખી છે. જસ આજેહુજ આય ચેહરાને મલતીજ આય છોકરી છે અને તેથી હું ધારું છું ત્યાં સુધી તો તેણીને જોળખી લેતાં તમુંને કાંઈ જાજ મુશ્કેલી નડશે નહી.” અરદેશરે જણાવ્યું.

“ઓલરામટ સર, હું હમણાંજ તે તરફ જઈંજ અને દીવાજતી આય તેની આગમજ તો હું પાછોખી ફરી જઈંજ.” અને આટલું કહેતાં મીં નોરમને ત્યાંથી ચાલતી પકડી

પ્રકરણ—૧૭ મું.

“હુજુર, તમુને કાંઈ સાહાબ મલવા માંગેછ. મેં તેવણુને વરંડા હપર બેસાડ્યાછ.” માતાદીને પોતાના સેઠ બેહરામશાને ખબર આપી, અને બેહરામશા દાવર પોતે તેને મલવા બહાર નીકળી આવ્યા.

“શુડ ઈવનીંગ સર, એકસકયુઝ મીં પ્લીઝ, મને એક ચીજની ખાતમી બેધમેછ ને તેને લગતો ખુલાસો તમે મને આપી શકશો. એવી હું આશા રાખું છું. હું પોતે મીં લોડને સોલીસીટર છું અને મારું નામ ઇ. બી. નોરમન છે.”

તેને પોતાની જાળખ આપતાં બણાવ્યું. ‘સાહેબ, હું એટલુંજ જાણવા માગુંછ કે તમારે ત્યાં જે છોકરી છે તે તમારી પોતાનીજ છે, કે તમે કાઠની કરી લીધેલી છે ?’

આ સવાલથી બેહરામશા પહેલાં તો ઘણાંજ ગુંચવાડામાં પડી ગયા, પણ પછીથી તેવણે લાંબો વીચાર કરતાં વમાર્યું કે સુન્નુને લગતી સાચે-સાચી વીગતો બણાવી દેવામાં કરી પણ હરકત હતી નહી.

“મી. દાવર, તમારો ગુંચવાડો હું સમજી શકુંછ, તમે સાહેબ કદાચને એમ બી રીકર કરતા હોવો કે અગર જે તમે આ છોકરી કાઠની કરીબી લીધી હોય, જે તેમ હોય તો, હં ? એકસકયુઝ મી. તો અમે તેના વાલી તરફથી તેણીનો દાવો કરશું, તમે એમજ ધારોછ ની ? તો તેના જવાબમાં હું અગાઉથી ખુલ્લે ખુલ્લું કહી દેવા માગુંછ કે તેમ કદી પણ ખનનાંર નથીજ. કારણ, છોકરી દેખાઈતીજ હિમરની છે અને જ્યાં તેણીને જાવે ત્યાં રહેવાને છુટી છે. પણ—તે કાઠ લક્ષો સોલીસીટર સમજાવતો હતો.

“પણ સાહેબ, હું મારા કુલ તરફથી જે કાંઈ કરીશ તે તેણીનાજ લાભ માટે કરીશ તેની તમે ખાત્રા રાખજો. હવે, મેહરબાની કરી બણાવશો કે ખરી બીના શું છે ?”

બેહરામશાએ અવ્વલથી તે આખેર સુધીનો સુન્નુને લગતો ખનાવ બણાવ ખુલાશેવાર સમજાવ્યો.

“મી. નોરમન, તમે તે છોકરીને હમણાં જોવા માગોછ ?”

“વેલ વેલ પ્લીઝ, ઘણીજ મોટી ખુશીની સાથે.” મી. નોરમને બણાવ્યું. અને ત્યારે તુરતજ બેહરામશા અંદર બઈ સુન્નુનો હાથ પકડીને બહાર ખેંચી લાવ્યા.

“લેવો સાહેબ, આય વંગ લેડી, મીસ સુન્નું.” બહેરામશાએ કહ્યું આ બહા સોલીસીટર તેના માનમાં હશે થઈ તેણીને શેકહેન્ડ કીધી.

“વંગ લેડી હું તમુંને જોઇને ઘણીજ ખુશી છું.” મી. નોરમને કહ્યું.

“હું પોતેખી તમુંને જોઇને ઘણીજ ખુશી છું.” ઇંગ્રેજમાંજ સુન્નુંએ છટાથી જણાવ્યું.

“તેક ચોર સીટ, લેડી આય જોવ, આય સખી કાણની છે ? સખી સુન્નુંનાં હાથમાં પકડાવતાં પુછ્યું.”

“જી, રહેરો તો આખાદ મારાજ જેવો લાગેછ. એવણ કાણ છે ?” સુન્નુંએ ઘણીજ ઇતેજારીથી જણાવવા ચાલ્યું.

“જી એવણ તમારા પોતાના મરહુમ માતાજી છે. મીં નોરમને ઘણાંજ ગંભીર થતાં જણાવ્યું. અને તેને બારીકીથી માઈ કરી લીધું કે આ સોહામણી બાળાની આંખોમાંથી આ સાંભળી થોડાંક આંસુઓ સરી પડ્યાં.

“હવે વંગ લેડી.” તે બાહોશ અને બહા સોલીસીટરે તુરતજ વાત ફેરવી તોલતાં જણાવ્યું. “વંગ લેડી, તમારે લગતી તમામ બારીક વીગતો મેં મેળવી લીધી છે, અને મીં લોડ સાથે વટતો બંદોબસ્ત કરી તમુંને જણાવવામાં આવશે. સમજ્યાંની ?”

“મીં લોડ કાણ ?” સુન્નુંએ તાવુજ થઈ પુછ્યું.

“જી તમારા પોતાનાં મમાવાજી.”

“હા, તે તેવણ મને કરવા તે શું માંગેછ ? જણાવો મીં નોરમને, ખાત્રીથીજ જણાવો, કે આય મકાનમાંથી હું મારો પગ કદીખી થઇને બહાર કઢનાર નથીજ. કાંઈનું કશુંજ ચાલનાર નથી તે ખુબ ખ્યાનમાં રાખજો.”

“નહી નહી, તમે ઘણીજ મોટી જુલ કરોછ.” મીં નોરમને આ છોકરીને છેડાઈ પડતાં જોઈ હસીનેજ ચલાવ્યું. “તમારી ઘણીજ મોટી જુલ છે. તમારો દાવો કાંઈ કરવુંજ નથી, હું તમુંને પ્રેમીસ આપુંછ. હમે જે કરશું તે તમારાં લાભનુંજ કરશું શું સમજ્યાં ?”

“મને મારાં લાભનો લોભ જરાક પણ નથી તેખી જરૂર યાદ રાખજો.” સુન્નુંએ સેહજ નેણ જમાવીજ જવાબ કયો.

“અરે નહી નહી, તમે ગુસ્સો ના કરો. ચાલો તમારી મરજી નથી તો હું એ વીશે બોલીશ નહી. મીં દાવર હું હવે રજા લઉં, મીસ

સુન્નું તમારી રજા છે?" તે બધા સોલીસીટરે હવે રૂબરૂ આહતાં બધાવ્યું, અને આ બન્નેને સાહેબ સલામ કરી તે ત્યાંથી જેમ બને તેમ બહાર બહાર પડ્યો.

તે સોલીસીટર સીધે જ અરદેશર લોડને ત્યાં પહોંચી ગયો, અને તમામિ તમામ બારીક વીગતો તેવણુ આગળ બહેર કરી. સુન્નુંનો દીલ-ખુશ દેખાવ, તેણીની હિંચ કેળવણી, તેણીની વાત કરવાની મર્યાદા અને તેણીની અચ્છી રીતભાતનું ધણું જ લંબાણથી તેણે બ્યાન કર્યું. અને ત્યારે આ સર્વે બીનાઆ સમજી લીધા બાદ અરદેશરની છતી ઉપરથી જાણે એક મોટો પાહાડ હિંચકાઈ ગયો હોય તેમ તેવણે છુટકારાના એક લાંબો દમ ખેંચ્યો.

"ત્યારે મીં નોરમન, હું તમારી વીગતો સમજીને ધણું જ ખુશી છું. હવે ત્યારે કાલનું કાલ માફે છેવટનું એક વીલ તૈયાર કરીને લખ આવજો. મારી તમામ માલ-મીલકતો, આય આખો 'ચેહલ-મીનાર', કરોડો રૂપિયાનું માફે ઝર-ઝવેરાત, બધું બધું જ મારા મુંવા બાદ અખતી મારી સુન્નુંને જ મળે, અને તેથી વળી કાંઈ બી શરત વગર."

"વાફે સાહેબ, હું આવતી કાલે જ બધું નક્કી કરીને લાવીશ અને તમે સાહેબ તમારી તે ઉપર સહી કરી નાંખજો. બીજો કાંઈ હુકમ? ત્યારે હું રજા લેઉં?" મીં નોરમને બધાવ્યું.

"હા, મન હાજમાં તા—અરે પણ મીં નોરમન, હું જો આવતી કાલે આ દાવરવાલાંમાંને માહીમ જમને મળી આવું તો કેમ? તમે એમાં કાંઈ વાંધા જેવું જોવો છો વાફે?" અરદેશરે પુછ્યું. તેવણનો જીવ હવે સુન્નુંને બર્ષ મળવા અને તેણીને પોત નાં પેટ-પાંસામાં દાખવા તલપાપક ચર્ચરથી હતો.

"જરાકબી તહી સાહેબ, સુખેથી જાઓ, મીં દાવર બધાં જ બધા માણસ છે. જરૂર જન્મ સહેબ." અને એટલું કહેતાં મીં નોરમન ત્યાંથી વીદાય થયો.

હવે જ અરદેશરના જીવન કાંઈક સખ્યારો આવેસો માલમ પડી આવ્યો. અને તેવણનાં બદનમાં જાણે નવું લોહી આવી ગયું હોય તેમ પોતાનાં 'ચેહલ-મીનાર' નાં કંપાઉન્ડમાં ખુશાલ ફેરા ફરવા મંડી ગયા.

બીજો દીવસે તેવણ વહેલા જ ઉઠ્યા અને ઝટપટ તૈયાર થઈ બર્ષ પહેલાં આતપ બહેરામ ગયા અને પાક પરવરદીગારનાં હજારો હજાર સુમરાનાં કપો, માંચી ચઢવી અને ત્યાંથી સીધી પોતાના મોટરને માહીમ તરફ હંકારી બધા પોતાના શોફરને ફરમાવ્યું.

પ્રકરણ—૧૮ મું.

સવારનાં આઠને સુમારે દાવર-વીલાના કંપાઉન્ડમાં અરદેશર લોડની રોક્સ રોક્સ દાખલ થઇ. તેવણને આ દાવરવાલાંઓ બહાર બગીચામાંજ મળી ગયાં.

“અલ્લો સાહેબજી, આવો મીઠો લોડ આજે કાંઈ ગરીબને ત્યાં તમે ?” બહેરામજીએ તેવણની આગળ જઇ રોકાઈ-ક કરતાં જણાવ્યું અને ખીજાઓ સાથે તેવણની ઓળખાણ કરાવી.

“અરે બેટી બાપ, વળી ગરીબ કયે દીવસથી થઇ ગીયો ? મેં તો તુંને મારા બોળા પર રમાડેલો, તુંને ક્યાંથી યાદ હોય ?” અરદેશરે હસીને જણાવ્યું.

“નહી બાવાજી, મને તે કશુંજ યાદ નથી. પણ તમે સાહેબ કાંઈ હમારા દુરનાં સગા થાઓછ એટલુંજ હું તો જાણુંછ.”

“તારું કહેવું બરોબર છે, હવે હું આજે ખાસ શું કામને માટે આવ્યોછ તેતો તમે સર્વે જણાંઓ સમજી ગયાં હશે ? કેમ સુન્નુમાય મને ઓળખેછ કે ?” અરદેશરે સુન્નું તરફ જોતા જણાવ્યું, તેઓ સર્વે જણાંઓ હવે હોલમાં જઇને ગોઠવાયાં.

“જી હાજી, મેં તમને એક વખતે મેદાનમાં ફેન્સી-ફેરમાં અને ખીજી વખત આતપબહેરામમાં જોયલા જી,” સુન્નુંએ કહ્યું.

“બરીજ વાત કહી દીકરા, જરા મારી પાસે તો આવ. અરે મને જરા મળતો ખરી, હું તો તારો મમાવો થાઉં જો !” ઘણાજ હરખમાં આવી જઇ અરદેશર લોડે જણાવ્યું, પણ સુન્નું પોતાની બેઠક પરથી એક ડગલું પણ હઠી નહી.

“જા માય સુન્નું, એવણ આમળ જા અને એવણને એક કોટી કર. એવણ તારા મમાવાજી થાયછ એશકાયછ શું કામ ?” અને ત્યારે ઝટ તે તાબેદાર છોકરી, અરદેશર આગળ જઇ તેવણને એક અળગી કોટી ફાધી.

“મારી માય, હું મારા સોલીસીટર મારફતે તારે લગતી ખીનાઓ સાંભળીને ઘણાજ ખુશી થયોહું. હું તારી બેહસ્તન માયનો અને તારાખી ઘણાજ તકસીરવાર છઉં. એ બધું તુંને ક્યાંથીજ ખબર હોય ? પણ—”

“જી, હું તે બધું જાણુંછ. તમને બધું આય મારાં માયજી વીગતે સમજાવશે.” સુન્નુંએ જણાવ્યું; અને ત્યારે પુરતજ શીરીનખાઇ પોતાની

તીબેરીમાંથી પેલી કપડાંની એક નાની માંસદી, તેની સાથનું કાગળ અને હીરાઓનું પેકેટ પોતા સાથે લઈ હોલ તરફ તુરત પાછા ફર્યાં. આ બધા દાવર-વાલાઓએ આ જૈફ અરદેશર લોડને તેને લગતી તમામ તવારીખ કહી સંભળાવી. સુન્નતના કમનસીબ બાપના હાથનું લખાણનું કાગળ વાંચતાં આ માલેતુજર ડોસો ઝાર ઝાર રડ્યો. તેણે સુન્નતને હવે વધતીજ પોતાના પાસામાં લઈ લીધી.

“મારી સુન્નત માય, મને તારા ખરાજ જીગરથી માફ કરજો. હું એકએક કરતાં બધે કીંમતી જીવોનો ખુનીજ પુરવાર થઈ ચુક્યોછ. અરે ખોદા, તું મને મારો આય અજમ ગુનાહ માફ કરજો.” અરદેશરે ગમખવાર જીગરેજ ચલાવ્યું.

“જી તમને મારા માયજી પર એટલું સખત નહીજ થવું હતું.” સુન્નતએ પોતાની બરાધ આવેલી છાતીએ જણાવ્યું.

“સરજત મારી માય સરજત, સરજતની આગળ સ્વાધુપટ કાપતી ચાલી નથી ને ચાલનારખી નથી, પરતાઉંછ, હું દુઃખી છું, હું આય મારી મોટી હિમરે એક ધણીજ કંમાળ જેવો છું. હવે મને પાછો એકવાર સુખી કરવાનું સુન્નત માય, તારાજ હાથમાં છે, જો, આય ઉપર જો મારી મરહુમ દીકરી જરનું પવીત્ર રૂહ કેવું ખુશી થતું હોશે?” તે જૈફ ધણીજ કકલી કકલીને કાલાવાલા કરતો હતો.

“પણ જી, હું તમને કેવી રીતે સુખી કરું? હું તો તમને હવે મલી કેની? હવે તમને વધું તે શું જોઈયેછ?” સુન્નતએ જણાવ્યું.

“તારા ખરાજ જીગરની માફી બસ એકજ માફી.”

“અરેજી, હું કેમ માફ કરી શકું? માફ કરવાવાલો તો તે સાહેબ છે. પણ તોખી, હું મારી ગેબની બંદગી સાથે દુઆ ગુજરીશ અને પાક પરવરદીગાર તમને જરૂર જરૂર માફ કરશે.”

“બસ બસ, મારી સુન્નત માય, એટલુંખી ગણીમત, ચાલ આવ મારી આગળ અને મને ચાંપીને એક કોટી કર.” અરદેશરે હવે સંતોષ લેતાં જણાવ્યું અને ત્યારે તુરતજ આ સોહામણી સુન્નત તેવણના ખોળામાં ગોઠવાઈ જઈ અને ધણીજ જોરમાં તેવણને બાઝી પડી.

“હવે મારા ખેરખાહો મારી એક બીજી અરજ સ્વીકારશે? તે એકે તમો બધા હમણા મારી સાથે મારે ઘેરે આવો.

ચ.લો હવે તૈયાર છુએ.” બહેરામશાએ તરત હાજર જવાબ દીધો અને ત્યારે જો મોટરા આ દાવર-વીલાનાં કંપાઉન્ડમાંથી બહાર પડી. બન્ને ક રો કોણાએ આવેલા ‘ચેહલ-મીનાર તરફ હંકરાઈ ગઈ. “ચાલ આવ, સુન્તુમાંય આવ તારો ચેહલ-મીનાર આવથી તે તરીજ મતા મમજળે ને આવ જમણે પણ પહેલી પુંજ ઉપર જ દીકરા જાંહગીર પુંખી આવ.” ગાડીમાંથી બન્ને જવાનોને બહાર ઉતારતાં અરદેશરે જણાવ્યું. પાછળથી બહેરામશા તથા શીરીનખાઈ પણ આવી લાગ્યાં.

ધણાંક વરસો બાદ ફરીયા એકવાર ‘ચેહલ મીનાર’ મરખક સરખડથી માણવાળ રહેલો જોઈ આજે અરદેશર લોડ ધણાંજ ગેલમાં આવી ગયલા માલમ પડ્યા તેવણે પોતે સર્વે જણાંઓને પોતાનો આખો રાણુકદાર મહેલ દેખાડ્યો.

“આય જો મારી દીકરી આવ તારાં મરહુમ માયજીની સખી. જો જાણે આખેહુજ પુંજ કેમ ખરંની ?” અગર જો આવ બીચારાં બહાં દાવરવાલાઓ પુને માહીમના ફરીયા કાનારા પર નહીજ મળ્યાં હોતે તો તારું શુંને શું થઈ ગયું હોતે, તેનો જ્યારે હું વીચાર કરું છ ત્યારે મને હલમાંખી ધુજરાં ધુટેછ.

ત્યારબાદ તેઓએ બીજી ત્રીજી અને એલારપેલારની ધણીક વાતો કાઢી, અને કોઈ તક સાધી તેવણુ બહેરામશા સાથ એકલા પડ્યા.

પ્રકરણ—૧૯ મું.

“જેની, બેહરામ દીકરા, મેં મારું નવું વીલ તૈયાર કરાવ્યુંછ. મેં મારી ખધી મીલકતો, આવ આખો ‘ચેહલ-મીનાર, મારા બધા દર હાગીના, કહોની કે બધું જરાકે જરાક મેં સુન્તુનાંજ નામ પર કરેલું છે. હવે હું પુને ખાસ જે કહેવા માંગુંછ તે આવ તારા દીકરા જાંહગીરને મારે છે. ધણોજ લાલક જવાન છે, મેં જરોજર જોઈ તપાસી લીધેછ. તો કાંય નહી આપણે એ જો બચ્યાંઓને જોઈવીજ દઈએ, ખોટી જ્ઞાની છે ?” અરદેશરે જણાવ્યું.

“નહીજ મને વાંધો કરીજ નથી. બન્ને સાથેજ નાનપણથીજ ઉધરતાં આમાંજ અને એકતે બીજાં વગર જરાક ખી ચમતે ચાલતું નથી. પાંચે દહાડે બન્ને એકજ ઘરાનાં એ તો મારી ખાતરીજ હતી.”

૧૨) બે આનાની ટીકીટ બીડવે ફેવરીટનો એક જ અંક (પોષ્ટ ફી) નમુનો મળશે.

“જો ત્યારે તો લાવની બેટીબાપ, હું આવનો આવ એ સવાલ નક્કી કરો નાંખુ, અને માહરે મરતે દોવસેખી હું એક બલાઈનું કાંમ કરતો જાઉં, કેમ નહીં બોલ્યો? ચાલની આજેજ આપરે રૂપા બી પેહરાવીજ દહયે. વાર કોણની જોવાની છે?” ઘણીજ ખુશીમાં આવી આ જૈકે જણાવ્યું.

“જેમ તમારી મરજી બાવાજી, તમારા હાથેજ આટલો બલાઈ કરસો. તો હું ને શીરીન ઘણાંજ ખુશી થઈશું. બોલાવું શીરીનને?”

“અરે હા હા બોલાવની, લટકો ફટકો આજેજ કરી નાખ્યે.” અને ત્યારે શીરીનબાપ આવી લાગતાં જ્યારે તેવણે આ બન્નેનો મનસુખો જાણ્યો ત્યારે તેવણુ પણ ઘણા ખુશી થયા.

અરદેશર ઝટ અંદર દેડી જઈ પોતાની સાથે એક હીરા જડીત દાખડો લઈ પાછા બહાર આવ્યા. આ દાખડા માંહે કીમતી હીરાઓની ચકચક કરતી અસંખ્ય વીંટીઓ હતી. તેટલામાં શીરીનબાપનાં બોલાવ્યાથી બન્ને છોકરાંઓ પણ ત્યાંજ આવી લાગ્યાં.

“આવો મારાં વહાલાં બચ્ચાંઓ, જોઈ મારી પાસે ખેસી જાઓ તો.” અરદેશરે ઘણાંજ ખુશ મીઝાઝમાં આવી જઈ જણાવ્યું. “બોલ જોઈ મારી સુન્નું માય, તુંને આય હીરાઓ ગમેછ કે આય દાવરનો દીકરો જાંહાંગીર ગમેછ?” યુક્તીથીજ હોસાજીએ હસીને પુછ્યું.

“મમાવાજી, એ તમારા હીરાઓનીતો તમે લાખોની કીમત આંદોખી દીધી, પણ જાંહાંગીરનીતો કીમતજ નહીં થાય, તેનું કેમ?” સુન્નુંએ તો જાણ અજાણ પોતાનું પ્રમાણીક મત આપી દીધું. તેને બીઆરીને શું ખબર કે તેના મમાવાજી શું ગતમાં લોટતાં હતા?

“હવે જાંહાંગીર દીકરા, બોલ તું શું પસંદ કરશે? આય એક તરફ આ લાખોની કીમતનાં હીરાઓ છે, ને બીજી તરફ સુન્નું છે, હવે બોલ જોઈ, તુંને હીરાઓ ગમશે કે સુન્નું?” અરદેશરે હવે જાંહાંગીરનો ચોખો ચાંપી જોયો.

“મોટા બાવાજી, આવી એક નમુનેદાર સુન્નું આમલ આવ્યા તમારા લાખોનાં કે કરોડો રૂપાનાં હીરાઓ મારે મનસે પત્થરનાં ટુકડાઓ સમાન છે. સુન્નું જેવું એક બેમુલ ગાહર હજી સુધી કોઈને જડ્યું નથી અને જડનાર પણ નથી. ત્યારે હું જેમાંથી એકનીયો કીમત કેવી રીતે આંકો શકું લલા?” જાંહાંગીરે પણ તેટલુંજ પોતાનું પ્રમાણીક મત આપ્યું.

આ બંને જવાનોના હજાર જવાબથી ત્યાં ધણીજ રમુજ ફેલાઈ ગઈ પણ અરદેશર તો બેશક છક્ક થઈ ગયા.

“મારાં વહાલાં બચ્ચાંઓ હું તમારાં બંનેના મતને મલતો ચાલુંજ. ત્યારે તો હું આજે એવું ઇચ્છું કે તમે બંને વહાલાંઓ તમારી જાંઘીના છેડા સુધી સાથેજ જોડાઈને રહો. તમે બંને મારા વહાલાંઓ એક બીજાને માટેજ સરળમલાં છેઓ. આજ જે બધું છે તે આજથી તમારુંજ છે.” જાંઘીર તેમજ સુન્નુંનો હાથ સાથે મેળવતાં અરદેશર ભોડે જણાવ્યું.

તેટલાં નોરમન સોબીસીટર વીલ સાથે લઈને આવતાં તે ઉપર ડાસા-જીએ સહી ધસડી કાઢીને કહ્યું. ‘ચાલો ધણુંજ સાઈં થયું. હવેજ મારા મનને કાંઈ નીરાંત વળશે.’ અરદેશરે જણાવ્યું અને બીજી થોડીક કાંઈ કામની વાતચીત કરીને મીઠો નોરમન ત્યાંથી વિદાય થયો.

દાવરવાલાંઓ આજનો આખો દીવસ અરદેશરનાં પરોણાં તરીકે રહેનાર હતાં. આ જૈફ અરદેશર બોડ આજે ધણીક વરસો બાદ એટલા તો ખુશાળીમાં માલમ પડી આવ્યા કે ત્યાંના તેવણનાં પુરાણાં નોકરો વટીક તેવણને જોઈ તાજુમ થયા.

“આજે ધણાં વરસો પછીજ મારું મોહનું જરા હસ્તું થયુંજ, મારી સુન્નું.” અરદેશર ભોડ સુન્નુંને પોતાનાં પાસાંમાં બેસાડી કહેતા હતા. “માહરી સુન્નું, હું વરસો વેર સુનો સાવજ જેવો થઈ ગયો હતો. પરતાવાનો કીડો મારું અંતઃકરણ કોતરી ખાતો હતો, અને ખુદાતાલા પાસે રોજ હું મારું મોત માંગતો હતો. મારી દીકરી જરને ઝોવારનીવાર કીધા પછી હું બહુ વહેલોજ પરતાયો, આખરે પાક પરવરદીમારે મારી અરજ સાંભળીછ અને આજે તેજ ‘એહલ-મીનાર’મા તારાં મુખારક પગલાં આવ્યાથી પાછો એકવાર હસ્તો રમતો થયોછ, અને ત્યારે મારા આગલા સુખી દીવસો પાછા એકવાર મારે દેયે ચઢી આવેછ. મારી સુન્નું દીકરી, પરવરદીમાર તુંને ને તારા ધણીને સુખીજ રાખશે. હવે હું ખરેખરોજ સુખેથી મરસ અને—”

“નહી મારા વહાલા મમાવાજી, તમે એમ ના બોલો. હમો ગરીબ બચ્ચાંઓના મર ઉપર તમે ધણું ધણું જીવો.” સુન્નું તેવણનું માથું પોતાનાં ખભાંપર ધણીજ ખારથી ટેકવી દઈ તેવણને સખ્યારો આપતી સમજાવતી હતી. “તમારા જેવા એક જુઝોર્ગ મુરખીજીથી તો આપરા ધરની એક મોટી જોલા અને મગરોજ લેખાવી જોઈયે. હવે તે નહેરત

૫૪] બે આનામાં ચીત્રો સાથે માનીતું ફેવરીટ-વચ્ચિ : ભારે સંતોષ પામશે !

વખત સદાને મારે વહી મયોછ. હું તમારી મારે હાથે જાતે હવેથી બરદાસ્ત લેવશ.

કેમ બોલ્યા નહીં મમાવાજી ? બોલોની, કેમ જવાબ નથી આપતા ?” અને સુન્નુએ બધાજ પ્યારથી વાહી વળી જઈ તેવણુનો જવાબ મેલવવા તેવણુનો ચેહરો તપાસ્યો તો—ઓ—? મમાવાજી જવાબ આપે ક્યાંથી ? તેવણુ તો હાથ ત્યાં હાથને પગ ત્યાં પગ ચમકેજ સુન્નુના ખભા પર પોતાનું સર ટેકવીને લાકડુંજ ચમકે બેઠા હતા. હદ બહારની ખુશાલીથી તેવણુનું હાટું બંધ પહીં ગયું હતું અને ‘ચેહલ-મીનાર’નો કરોડપતી માલિક આ જોહાનથી ફારેગ થઈ ચુક્યો હતો. આફસોસ ! તે માલેતુજ્જર શેક્યો સુન્નુનાજ પ્યારા હાથોમાં સંતોષ પામીનેજ મૂવો હતો, તેનો ચેહરો ખુશ-ખુશાલ હતો, અને તેના હોથો ઉપર આનંદ અને સંતોષનુંજ હળું પંઠરામણું સ્પષ્ટ નજરે આવતું હતું.

x

x

x

હિમણુને ઢીવસેજ તેવણુનું વીલ વંચાયું હતું. જેમાં તેવણે પોતાની તમામ માલમીલકત અસકયામત, ઝર-ઝવેરાત અને બીજું સઘણું એખણી સુન્નુના નામ ઉપર અને તેથી વળી કાંઈ પણ જાતની સરત વગરનુંજ વીલ કર્યું હતું.

અને ત્યારે એક વારનું આ મા-બાપ વગરનું નાવારેસ છુટું પડેલું જુલકું લલા દાવરવાલાઓની લાયકી અને પાક પરવરદીગારની મેહરથી આજે એક કરોડપતી પણોતી પુટલી બનવા પામી.

તેવણુની છમસી વીંટી ગયા બાદ આ પોતાના ‘ચેહલ-મીનાર’માંજ સુન્નું તથા જાહાંગીર ધામધુમથીજ પરણીને એક થયાં.

તેઓના લગનને ઢીવસે જે સૌથી સરસ શુભ કામ થયું તે પેલા સુન્નુનો કીમતી જાન બચાવનાર માતાદીનની કદર કરવાનું હતું. સુન્નું અને જાહાંગીરે પોતાના આ માનીતા, વીશ્વાસુ, અને નીમકહલાલ રખેવાલને બધોજ છુટથી નવાજી નેહાલ કર્યો હતો.

બાહર પડી ચુકેલાં પુસ્તકો:—

૧ થી ૧૮ નંબરની વાર્તાની ચોપડી
ખલાસ થઈ છે.

- ૧૯ પર કોમી પ્રેમ
- ૨૦ પૂર્ણ પતીવ્રતા
- ૨૧ ૩૫ની રાણી
- ૨૨ છિછાછલીનો અંત
- ૨૩ ચતુર ચાતુરી
- ૨૪ કુદરતની કરામત
- ૨૫ પરણે તો મહે!
- ૨૬ પ્રેમ શક્તી
- ૨૭ ડોળાતી દયાનત
- ૨૮ તોળમમાં લલશમ
- ૨૯ અગત્ય અગોશ્વ
- ૩૦ દિરાવર દિવસ
- ૩૧ કલતનો કામ!
- ૩૨ કન્યા કસોટી!
- ૩૩ તમદીનું તાવ
- ૩૪ કમળપત્નીના પાસાવર!
- ૩૫ પ્રેમનો પરમાર્થ
- ૩૬ ખુશસૂરતીના ખેડ!
- ૩૭ ગમતના ગામરા
- ૩૮ માયાકુળ મલિલા
- ૩૯ દયાનત નેવી અરુત
- ૪૦ વહેમની વિપતી
- ૪૧ પ્રેમનું પ્રમળ!
- ૪૨ વફાનો પુટલી!
- ૪૩ ખુશ છગર!
- ૪૪ 'અનાથ યુવતી'
- ૪૫ નાઝનીન મહેકમાન!
- ૪૬ 'કરપીણ કારમો'
- ૪૭ 'કુળાવત કળા'
- ૪૮ સુલખૂવ કે અળા!
- ૪૯ નેકગદ નરગેલ
- ૫૦ વિર વનિતા
- ૫૧ દગાબાજ દુન્યા.
- ૫૨ નાહટ નહલી

- ૫૩ ઠગાઇ કોની સમાધ?
- ૫૪ અપકામંધ અરથાર!
- ૫૫ 'ભોળપણનો ભાર'
- ૫૬ વિવાહ પછીના વિધન!
- ૫૭ નાદાનીનો નતીજો.
- ૫૮ એક તાગડો.
- ૫૯ 'વનમાગી વનિતા.'
- ૬૦ ગરીબીના ગજમ.
- ૬૧ પતિત કે પાપી?
- ૬૨ વેશચાળ પછીના વાદળ!
- ૬૩ એ સમાન કાણુ-મરદ કે ઓરત?
- ૬૪ અકસોસનાં આંસુ
- ૬૫ 'પાપી પત્ની'
- ૬૬ દિલની મારગી
- ૬૭ કમાલ કોમિડી!
- ૬૮ નિરાળો નિરવન
- ૬૯ ભલાતું બહુ!
- ૭૦ ખુદાને દાનું બેહુ
- ૭૧ સમાજક સકટ.
- ૭૨ દિલાવર દુશ્મન
- ૭૩ પરણ્યા પછીની પંચાત.
- ૭૪ પુનર્મિલન
- ૭૫ અસુસ કે અદુમર
- ૭૬ સદગુણી શહેરીવાર
- ૭૭ 'નવાણું તયની નવી!'
- ૭૮ સુરનું સુર
- ૭૯ તમામરીનો તાગેશ.
- ૮૦ માયાનો મોહ!
- ૮૧ 'ઓરત કે અકિત!'
- ૮૨ 'એકમાઈતી અંજના!'
- ૮૩ 'ચીત્ર જડમ'
- ૮૪ વફાના વમલ!
- ૮૫ ફર ત ચરે!
- ૮૬ નાલમજ નાદાન.
- ૮૭ પ્રેમનું પરીણામ!
- ૮૮ પંજાતી પટતી

Printed by Moolchand Kasandas Kapadia at "Jain Vijaya" P. Press

SURAT & published by Ruttonsha F. Acharia

Crawford Market, BOMBAY. 1

નંબર ૮૯ મી આવતી વાર્તા, નામે—

“લુક્ષ્મી ગામડચન.”

આવતી તા. ૧ લીએ બહાર પડશે.

Leading Firm For

**Reinforced Concrete Construction
Simplex Concrete Works and
Construction Company.**

**Efficient execution of Contracts and skilled
Workmanship, Our Tile and Marble
work a speciality.**

Important works completed:

“Lakshmi Insurance Building,” “Prospect Chambers,”
“Al-Abad,” “Sun Rise,” “Queen’s Court,” “Gool Mansion,”
“Din-Daisy,” “Laxmi Nivas,” “St. Joseph’s Convent School”
(Panchgani), “Thackersey School Building,” Suna Mahal, etc.,
etc., etc., etc.

Specialists also in:

Coloured Cement Plaster Work.

Concrete Road Construction.

Asphalt Roads and Roofing.

Always Consult:

**Simplex Concrete Works &
Construction Co.**

**Engineers, Contractors & Manufacturers,
“La Citadelle,” Queen’s Road, BOMBAY.**

TELEPHONE-24640. TELEGRAMS-“SIMPLEX” BOMBAY.

